

Parlem-ne

Fundació BetàniaPatmos

Època 3a

Desembre 2025

Núm. 108

SUMARI / PÀG. 02. 2019-2025: eliminació de barreres constructives, inversions de millora i coda final **04.** Proposicions 2025/2026 **06.** Límits i pantalles: un repte compartit entre família i Escola **10.** Laboratori de fabricació **12.** Llibre *Sant Jordi*: 30 anys de canvis i continuïtats **16.** Discovering the Power of Languages: Multilingual Projects in 3rd ESO **20.** Com se sent una persona migrant? **22.** El món de les sensacions: ideació i creació d'un nou espai sensoriomotriu **28.** Endavant, *ocellaires!* **40.** Desvaríos sobre el presente **48.** La col·lecció: recull de diferents treballs i projectes elaborats a l'Escola **66.** Troba les vuit diferències **70.** I si tot el que t'han dit sobre l'èxit fos mentida? **74.** Entrevista a la Isabel Benavente, treballadora del servei de neteja de l'Escola **76.** Per què donem *smartphones* si en realitat no volem fer-ho?

2019-2025: ELIMINACIÓ DE BARRERES CONSTRUCTIVES, INVERSIONS DE MILLORA I CODA FINAL

A la reunió del Patronat de la Fundació Privada BetàniaPatmos del dijous 21 de febrer de 2019 va aprovar-se per unanimitat el dotzè punt de l'ordre del dia on es parla de l'accessibilitat a l'Escola i altres inversions. La direcció va presentar el document *Pla d'actuacions mezzo 2019-2025*, que contenia set obres de millora que s'havien de fer al Clos Montserrat d'acord amb les anàlisis fetes. El llistat era el següent: 01 accessibilitat, 02 aules de 2n de Primària i eix STEAM de Primària, 03 laboratoris de Secundària, 04 eix STEAM de Secundària, 05 biblioteca de Secundària, 06 banys i 07 espais exteriors.

L'ordre de les intervencions podria variar amb la condició, però, que l'eliminació progressiva de les barreres constructives, això és l'accessibilitat, era la més important de totes i passava per davant de les altres; dit d'una altra manera, aquella actuació que afectava a menys persones era la més rellevant. Vet aquí la sensibilitat del màxim òrgan de govern de BetàniaPatmos; vet aquí també l'existència d'un pla d'inversions.

Hem escrit que aquestes set accions eren *mezzo*; d'altra banda, però, en el llistat de millores també hi ha accions *micro* i *macro*. Per dir-ho d'una

manera aproximada però significativa, podem definir les accions *micro* com aquelles que no superen els cent mil euros; les *mezzo*, les que se situen entre cent mil i cinc-cents mil euros; i les *macro*, les que superen el mig milió. En una finca com el Clos Montserrat, amb els seus set edificis i les infraestructures relacionades amb l'aigua, les energies o la seguretat, les actuacions *micro* són constants i necessàries, ja sigui per un motiu d'urgència, ja sigui per un exercici de millora. Les inversions *macro* són menys freqüents; la darrera va inaugurar-se el 2017: tot l'edifici d'Infantil amb el garatge soterrat i la nova urbanització de la zona sud de la finca, gairebé deu milions d'euros d'inversió. El llarg llistat de les accions *micro* es va refent continuament; el de les accions *macro* és més breu, però també existeix: possible construcció d'una nova instal·lació esportiva i ampliació de l'edifici de Primària. Abans, però, caldrà resoldre la hipoteca de l'edifici d'Infantil, que està previst que finalitzi a principis de 2030.

Però tornem al primer paràgraf, volem dir al *Pla d'actuacions mezzo 2019-2025*. A partir de l'estiu de 2019 van desenvolupar-se les diferents obres que havien d'ocupar els sis cursos següents, 2019-2025. Aquestes intervencions es realitzen majoritàriament durant els períodes de vacances.

3

De les set obres projectades, tres s'han finalitzat totalment (01 accessibilitat, 02 aules de 2n de Primària i eix STEAM de Primària i 04 eix STEAM de Secundària); dues s'han resolt parcialment (06 banys i 07 espais exteriors); i dues no s'han pogut realitzar (03 laboratoris de Secundària i 05 biblioteca de Secundària). Les causes principals del desajustament en el *tempo* són dues: l'aparició de la Covid el 2020 –que va reclamar un seguit d'accions concretes per poder començar el curs 2020-2021 amb una certa normalitat– i la complexitat de les obres de l'eix STEAM de Secundària, un conjunt de cinc aules especialitzades amb instal·lacions per a les tecnologies –manuales i digitals– i les tècniques artístiques i audiovisuals, ara en ple funcionament.

El procés d'eliminació de les barreres constructives ha durat sis anys, perquè aquesta modificació i reinterpretació de l'accessibilitat s'ha fet progressivament: rampa d'accés al menjador; rampes exteriors; ascensor a l'edifici de Primària i accessibilitat a les aules; accessibilitat a la Sala d'actes i a l'escenari; instal·lació d'un elevador hidràulic a la piscina; i, aquest estiu 2025, remodelació de l'accés a Secundària amb instal·lació d'un elevador per accedir al pavelló esportiu i a l'aulari d'ESO, darrera els laboratoris que s'han

de reformar. El cost d'aquest conjunt d'obres supera els quatre-cents mil euros. És una obra *mezzo*, la 01, que ha humanitzat encara més el Clos Montserrat i ha dignificat totes les persones que l'han fet possible.

Els propers anys toca tancar allò que estava previst (totalment 03 i 05, i parcialment 06 i 07). També cal estar atents a les imparable accions *micro* i començar a imaginar les dues accions *macro* ja apuntades fa quinze anys quan també es pensava en la construcció de l'espai d'Infantil. Tot plegat respon a un doble exercici constant i permanent: el primer, d'observació de les instal·lacions existents per tal que mantinguin la seva consistència; el segon, de projecció de les necessitats properes tot equilibrant les propostes educatives, la disponibilitat financera, l'eurítmia entre les etapes i la seguretat dels usuaris. I d'aquesta manera cada setembre podrem dir: «Mira, aquest any l'Escola està millor que l'any passat i d'aquí a un any estarà millor que ara». I, mentre ho diem, podrem pensar en totes les persones que ho hauran fet possible i en la sort que tenim de ser-ne els usuaris. O, per dir-ho d'una altra manera, de ser els ciutadans afortunats i feliços del Clos Montserrat, allà on hi ha l'Escola BetàniaPatmos.

Gràcies!

Coda final o refundacional. ¿Hi ha, encara, altres projectes extraordinaris que no hagin estat citats en aquest text? Sí, com a mínim n'hi ha un: la restauració i remodelació de la Torratxa Patxot, al punt culminant del Clos Montserrat. Però aquesta obra és excepcional, surt d'allò que en podríem dir la «planificació necessària». Potser és la més extrema i rellevant, la més estel·lar. La que podria no fer-se. O la que només podrà fer-se si som capaços de descobrir algunes persones disposades a fer un acte de mecenatge important, això és, una aportació dinerària significativa. Fins ara, tres donants han manifestat la seva disposició; i amb set més podríem complir un somni: que la nostra Torratxa esdevingui un espai únic a Barcelona d'acollida, conversa i celebració, el mirador que es projecta cap a tots els horitzons possibles.

Moltes gràcies!

Proposicions

2025/2026

Tornem-hi! El cicle anual d'anar a escola és molt semblant al cicle natural del camp. Les paraules *cultiu* i *cultura* deriven etimològicament de la mateixa font. La relació entre cultivar el camp i conrear el pensament té una arrel profunda que es perd en l'origen incert de les civilitzacions. En el món medieval tot plegat es concentrava en els monestirs, un d'ells Santa Maria de Pedralbes, on, per cert, durant més de cinquanta anys hi hagué el nostre parvulari. Ben aviat farà 700 anys de la fundació del Monestir.

Així és com començaven aproximadament les «Proposicions» d'ara fa set, sis, cinc, quatre, tres, dos i un any a les pàgines 4 i 5 dels *Parlem-ne* 101, 102, 103, 104, 105, 106 i 107. És possible que l'any que ve, al *Parlem-ne* 109, les «Proposicions» comencin gairebé de la mateixa manera. Als oliverars i a les vinyes cada any també passa el mateix, però els olis i els vins resulten diferents. Sense memòria, no hi ha futur; sense repetició, no hi ha transformació. El Clos Montserrat reposa fa milions d'anys sobre una gran pedrera de granit i cada nit veu néixer una altra albada. I això, no obstant, cada dia és diferent a l'altre i l'Escola viu en una transformació contínua sense fer-ne escarafalls. Els ocells ho saben i fan de cada crepuscle un moment de lloança amb els seus cants. Només qui sap escoltar ho sap.

Paral·lelament, cada curs acadèmic la direcció de l'Escola Betània Patmos elabora a partir de fonts diverses la Programació General Anual. La PGA comença a elaborar-se el mes de maig, es pensa i es redacta durant els mesos d'estiu i es presenta abans de Nadal als òrgans de govern, a la comunitat i a l'administració –Patronat, equip directiu en ple, claustre, Consell Escolar, junta de l'Associació de Famílies (AFA), representants de les classes i Departament d'Educació i Formació Professional. La seva realització s'activa només començar el curs el setembre de cada any.

La versió curta del document són cinc fulls, nou pàgines amb els objectius de la direcció general repartits en vuit

àmbits –institucional, pedagògic, formació, serveis, organització i gestió, comunicació, infraestructures i instal·lacions, i àmbit financer i d'inversions; els objectius de les tres etapes –Infantil, Primària i Educació Secundària (ESO i Batxillerat); i els sis departaments –Arts i Humanitats; Ciències; Educació Física, Esport i Vida Saludable; Llengües Estrangeres; Orientació i Intervenció Psicopedagògica; i Tecnologies de la Informació, Aprenentatge, Continguts i Comunicació.

El text té una versió completa i expandida on, a banda dels objectius –aquest curs 115!–, organitzats segons els àmbits, etapes i departaments descrits abans, apareixen les accions concretes per desenvolupar cada un d'aquests propòsits amb els seus indicadors de consecució, els equips o les persones responsables de fer el seguiment i la temporització.

El document complet conté centenars d'accions que ens permetran aconseguir els objectius fixats. És impossible reproduir aquí el seu contingut. Amb tot, pensem que la seva presentació en els fòrums citats manifesta la voluntat explícita de mantenir informada tota la comunitat.

El *Parlem-ne* 108 és una nova oportunitat. D'aquí aquesta secció anual destinada a presentar molt resumidament els eixos bàsics de la PGA 2025-2026, aquesta vegada amb la tria de 22 propòsits rellevants que presentem a continuació.

Des de la direcció general, pedagògica i de serveis:

01. Mantenir la defensa de la forma jurídica de les fundacions com un model eficaç de col·laboració públic-privada davant totes aquelles oportunitats que puguin aparèixer, com ésenguany la celebració dels 50 anys de la fusió de les dues escoles, Betània i Patmos, l'any 1975, tot homenatjant els seus primers directors, Rosa Maria Omedes i Emili Teixidor, amb un espai dedicat a ells.

5

02. Celebrar el rècord històric de matriculació amb els 1.497 alumnes que van iniciar el curs actual i intentar recuperar el concert educatiu perdut ara fa tres anys.

03. Ampliar les relacions externes amb múltiples institucions del nostre país i reforçar la dimensió internacional de l'Escola amb un acord de col·laboració amb la Fundació Ramuni Paniker de l'Índia.

04. Desenvolupar el tòpic «Ocells» corresponent a l'any acadèmic 2025-2026 tot relacionant-lo amb l'espai natural del Clos Montserrat.

05. Observar molt atentament el procés que segueix la implantació de la IA i desenvolupar algunes decisions, estratègies i accions sobre el seu ús, tant en l'àmbit de la gestió com de l'aprenentatge.

06. Augmentar la consciència mediambiental de la comunitat, especialment en l'àmbit de la mobilitat, i consolidar la Comissió Educació Mediambiental, Mobilitat i Alimentació (EMMA) com a espai de reflexió i motor d'iniciatives, sempre en col·laboració amb el Consell per a la Sostenibilitat BP (CSBP) i l'Associació de Famílies d'Alumnes (AFA).

07. Procedir al canvi de proveïdor del servei de neteja.

08. Sedimentar el canvi en l'estructura directiva de l'Escola en l'etapa 12-18 anys (ESO i Batxillerat) implantada el curs anterior.

09. Procedir a la cinquena enquesta de l'alumnat sobre el professorat.

10. Revisar i posar al dia els plans d'autoprotecció.

11. Desenvolupar les accions necessàries perquè l'Escola mantingui el màxim de presència, especialment ara, moment d'incerteses i de crisi demogràfica per baixa natalitat.

12. Continuar la implementació d'estratègies de màrqueting i comunicació que no facin servir imatges tàcites de menors.

13. Dissenyar l'arquitectura i els continguts de la nova pàgina web.

14. Consensuar i elaborar un decàleg sobre els usos i les pràctiques digitals de la nostra comunitat que, entre altres qüestions, permetin en la mesura del possible la desconexió digital o els mals usos de les xarxes, especialment en els grups de *WhatsApp*.

15. Observar possibles dèficits de les instal·lacions i proposar millores tot prioritzant el seu desenvolupament d'acord amb les necessitats educatives, la disponibilitat financera, l'equilibri entre les etapes i la seguretat dels usuaris.

16. Resoldre l'accessibilitat a l'edifici d'ESO amb l'eliminació de les barreres constructives i definir un nou espai exterior darrere els laboratoris de Secundària, donant per acabat el projecte 2019-2025 que ha fet possible l'accessibilitat universal a tots els edificis.

Des de les etapes educatives i els departaments didàctics, a banda de les exposades anteriorment:

17. Continuar el disseny i la implantació dels nous currículums a tres de les quatre etapes de l'Escola–Infantil, Primària i ESO–, analitzar els propers canvis de Batxillerat i observar l'impacte de les modificacions de les PAU.

18. Concentrar totes les programacions didàctiques d'Infantil, Primària i ESO en un sistema dissenyat pel Departament TIACC de l'Escola, anomenat TRÍVIUM, que permet generar, estructurar i documentar tota la programació.

19. Implementar i desplegar l'entorn virtual d'ensenyament i aprenentatge Classroom.

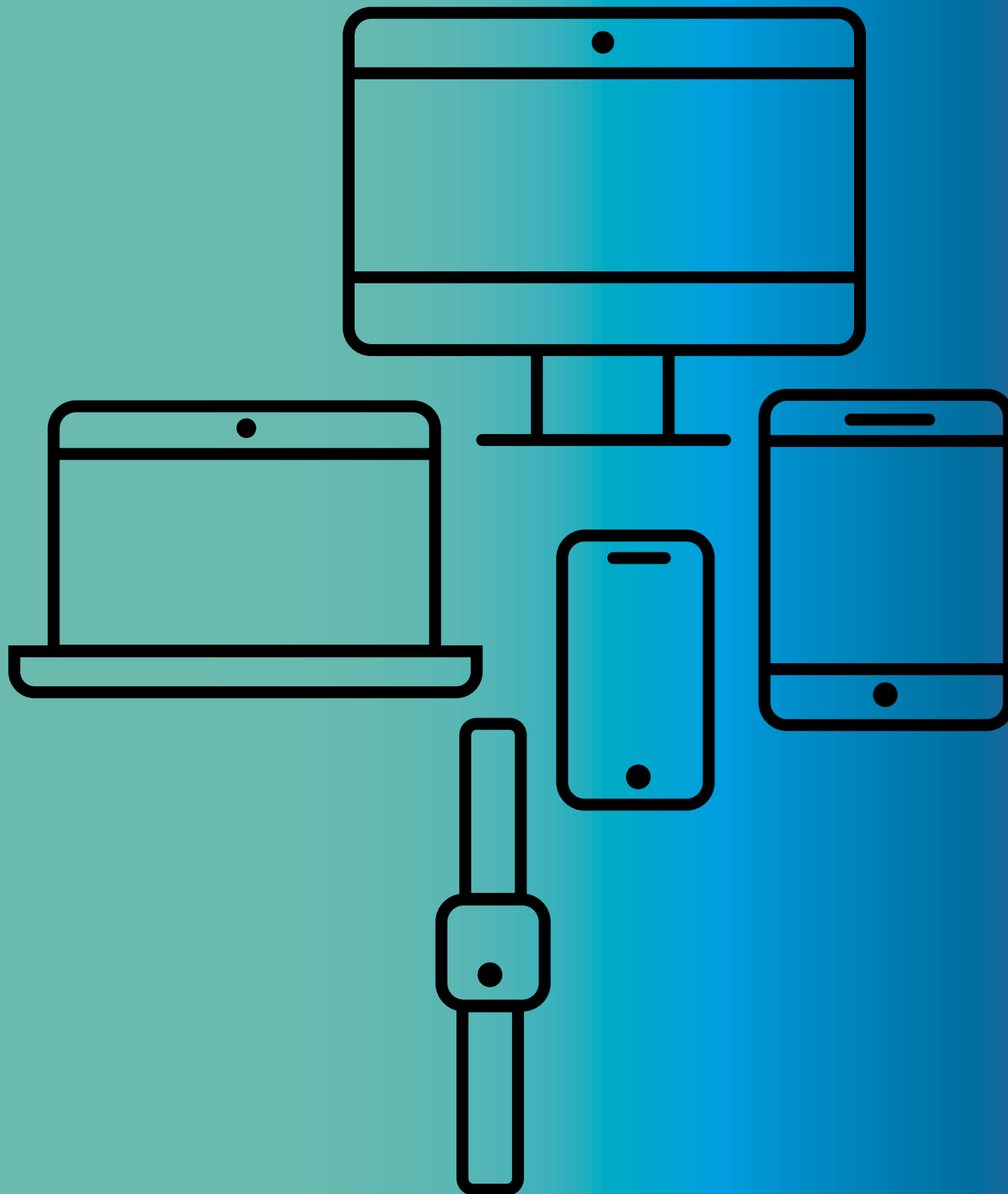
20. Intensificar les accions de millora per a l'escola, la comprensió i l'expressió en totes les edats i llengües d'aprenentatge de l'Escola.

21. Revisar i actualitzar el Pla d'Atenció a la Diversitat (PAD) de l'Escola.

I des de la perspectiva econòmica i financera:

22. Exercir els controls financer i de la despesa d'acord, aquest darrer, amb els principis de justificació i prioritització, sense oblidar la possibilitat de desenvolupar noves formes de finançament que permetin el manteniment de les inversions i de les condicions laborals dels professionals del centre.

També ho dèiem l'any passat i l'anterior i els altres. Aquest és un exercici de síntesi, parcial però essencial, que volem compartir amb tots els lectors i lectores del *Parlem-ne* 108, dedicat als ocells. Que les proposicions es facin realitat i que el celebrat curs 2025-2026 sigui ornitològicament melodiós, geològicament consistent i vegetalment benèfic.

LÍMITS I PANTALLES: UN REPT COMPARTIT ENTRE FAMÍLIA I ESCOLA

Les pantalles formen part indiscutible de la vida quotidiana de nens i adolescents. Mòbils, tauletes, ordinadors i televisors ofereixen oportunitats d'aprenentatge i entreteniment, però també plantegen reptes educatius i de salut.

Com podem gestionar-ne l'ús? La clau és combinar l'establiment de límits clars amb la promoció d'hàbits saludables. Un límit no és una prohibició arbitrària, sinó un marc de seguretat que orienta i protegeix; tal com passa amb els senyals de trànsit en una carretera, els infants necessiten pautes previsibles que els ajudin a conviure i créixer de manera segura. Els hàbits saludables, en canvi, consisteixen a equilibrar l'ús de les pantalles amb l'activitat física, el descans, la lectura, el joc lliure i les relacions socials, equilibri essencial per afavorir un desenvolupament harmònic.

EL DEBAT ÉS EDUCATIU I RELACIONAL

Més enllà de la tecnologia, el veritable debat és educatiu i relacional. Famílies i docents compartim la responsabilitat d'oferir als infants i adolescents un model equilibrat i coherent.

QUAN LES PANTALLES AFECTEN NEGATIVAMENT

- ✗ Problemes per dormir.
- ✗ Baix rendiment escolar.
- ✗ Manca d'activitat física.
- ✗ Disminució de les habilitats socials.
- ✗ Ansietat i irritabilitat quan no en poden fer ús.

QUÈ PODEM FER?

ELS ADULTS COM A MODEL

- ✓ Desactivar notificacions que no siguin necessàries.
- ✓ Limitar el temps destinat a xarxes socials.
- ✓ Evitar que les pantalles siguin un premi o un càstig.
- ✓ Proposar i compartir amb els fills activitats sense tecnologia.
- ✓ Mostrar que als adults també ens suposa un repte desconnectar.

HÀBITS SALUDABLES PER A TOTHOM

- ✓ Establir un temps màxim d'ús diari.
- ✓ Deixar les pantalles fora de l'habitació durant les hores de son.
- ✓ Pactar amb la família alguns dies lliures de pantalles.
- ✓ Fer els àpats sense mòbil, ordinador ni televisió.
- ✓ Donar valor al temps presencial amb amics i família, prioritzant trobades reals.

NENS I ADOLESCENTS

- ✓ Deixar de fer servir pantalles almenys una hora abans d'anar a dormir.
- ✓ Fer servir la tecnologia sempre en espais comuns de casa.
- ✓ Acordar amb la família quins jocs, apps o xarxes són adequats segons l'edat.
- ✓ Respectar els moments sense pantalles, com els àpats, abans d'anar a dormir i les estones en família.
- ✓ Aprendre a autoregular-se: aturar-se quan el cos avisa, com quan apareix cansament, mal de cap o irritabilitat.

LABORATORI DE FABRICACIÓ

L'actual Laboratori de fabricació està situat a l'àrea STEAM de Secundària de l'Escola, concretament entre Nautilus, el taller de tecnologia, i Bender, l'espai dedicat a la robòtica. Perfectament visible des de les dues aules, aquest laboratori d'uns 26 m² aproximadament es troba, doncs, a dues aigües entre la part més manipulativa d'un taller clàssic –amb eines de tall, de soldadura, de perforació...– i la part dedicada al disseny i la programació de robots. És, així, un espai compartit per on passen tots els alumnes de Secundària i Batxillerat al llarg de la seva escolarització a BetàniaPatmos.

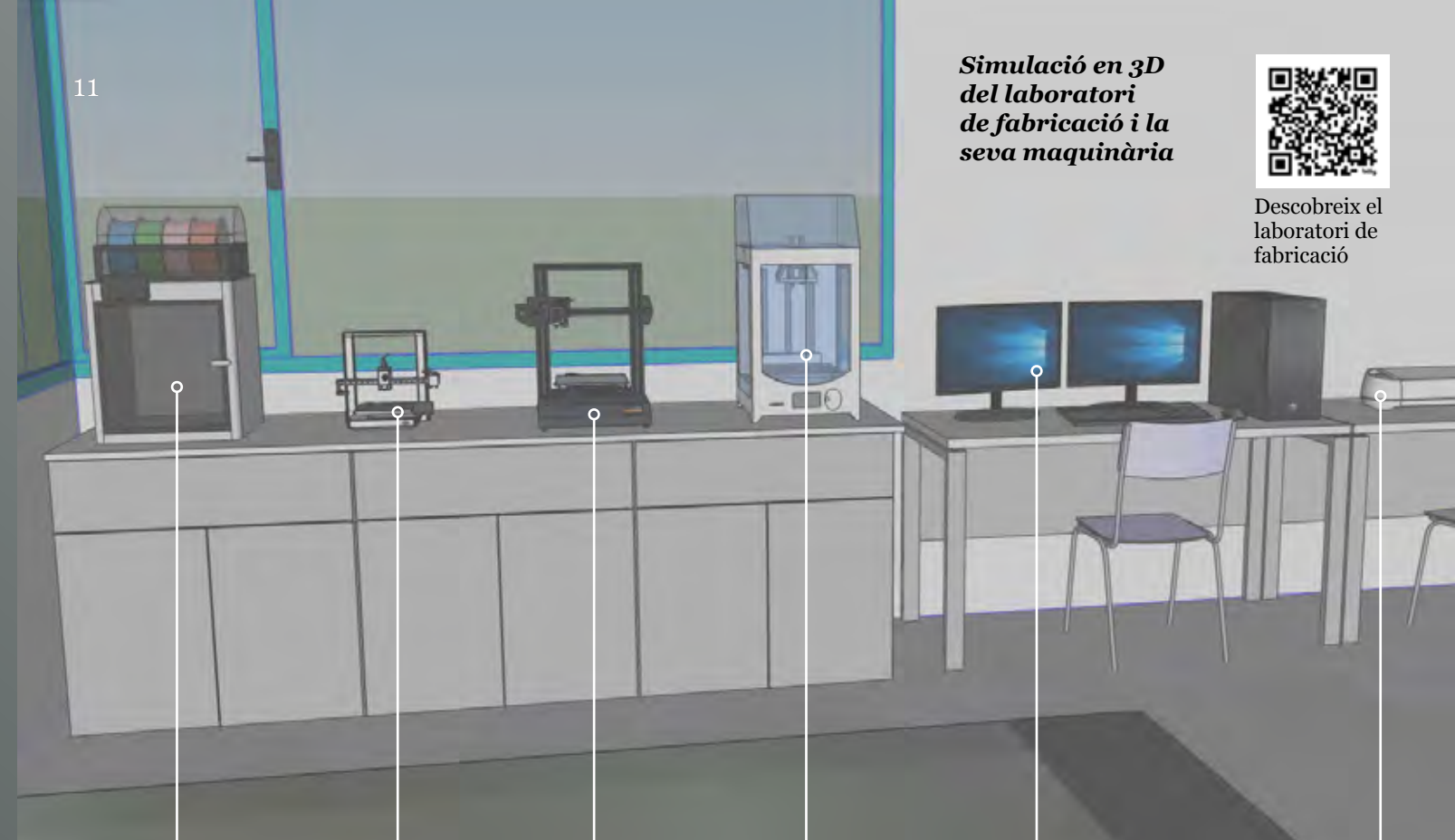
Pel que fa als equipaments, alberga maquinària actual i de prestacions professionals com ara una talladora làser, que permet tallar gran varietat de materials com fustes, cartró, cartolina, plàstics o metacrilats de diversos gruixos i amb gran precisió; diversos models d'impressores 3D d'última generació que ofereixen una gran relació de velocitat d'impressió i qualitat; i una talladora de vinils, que talla diferents materials com vinils adhesius, cartolines o, fins i tot, materials com vinils de vellut. A més, aquest espai *maker* serveix per desmar materials consumibles –diversos tipus de filaments per a les impressores 3D, fustes i cartons per a la talladora làser–, eines i materials de manteniment i/o reparació, i està equipat amb un ordinador assignat únicament per a la gestió i control d'aquestes màquines.

L'oportunitat que ens ofereix el Laboratori de fabricació és doble. D'una part, l'utilitzen els nois i noies

de l'Escola per construir o complementar els seus projectes tecnològics, artístics, científics...; d'una altra, i potser la principal, el professorat, en la preparació o creació de recursos pedagògics, de materials manipulatius que serveixen per il·lustrar o acompanyar en les explicacions de qualsevol matèria. Es diu que una imatge val més que mil paraules. Potser no és cert en tots els contextos, però afegir a les explicacions d'un professor un objecte tridimensional, amb colors, textures i formes que els alumnes puguin tocar i observar de prop facilita la comprensió dels continguts, fins i tot dels més complexos, i, per tant, és de gran ajut tant per al docent com per a l'alumnat.

A més, l'ús dels diferents dispositius del Laboratori de fabricació serveix sempre per acompanyar en l'evolució dels nostres alumnes i, al mateix temps, fer-los descobrir les tècniques d'impressió 3D i el tall làser, que actualment s'empren en l'àmbit professional, i les possibilitats que brinden, obrint així la imaginació dels nois i noies de l'Escola.

En definitiva, en un moment on les noves tecnologies no paren d'evolucionar i millorar dia a dia, és important que els nostres alumnes estiguin familiaritzats tant en la part més analògica i manual de la tecnologia, com en la part més puntera i digital que ofereix aquest espai, establint d'aquesta manera una bona base de coneixement per afrontar els reptes que es trobaran més endavant en el seu futur universitari i, fins i tot, a nivell laboral.

**Simulació en 3D
del laboratori
de fabricació i la
seva maquinària**

Descobreix el
laboratori de
fabricació

Impressora 3D
de filament
Bambulab X1
Carbon

Impressora 3D
de filament
Artillery X2

Impressora 3D
de filament
Bambulab A1 Mini

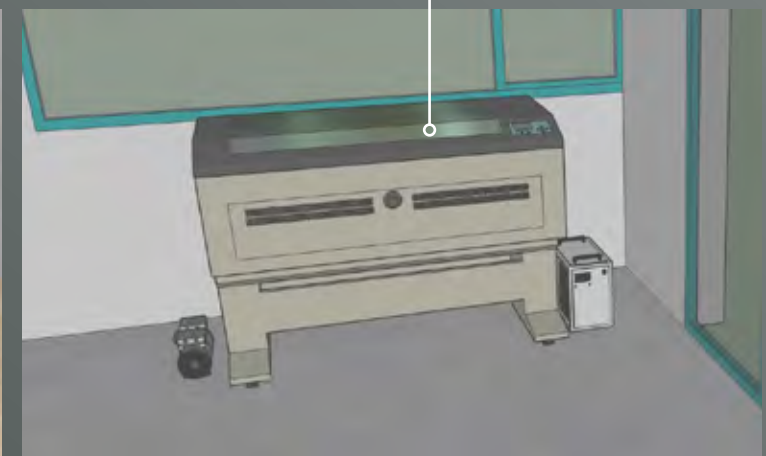
Impressora 3D
de filament
Ultimaker S5

Ordinador per
gestionar i dissenyar
els arxius per a la
talladora làser i les
impressores 3D

Talladora de vinils
Cricut Maker 3

Talladora làser
Model GCC
LaserPro X380

**Exemples de materials que l'alumnat
i el professorat han creat en aquest espai**

LLIBRE *SANT JORDI*:
**30 ANYS
DE CANVIS I
CONTINUÏTATS**

13 L'any 1996, l'aleshores Departament de Llengües de l'Escola BetàniaPatmos publicava el primer llibre *Sant Jordi*, un conjunt de poemes escrits per alumnes dels cicles Inicial (1r i 2n), Mitjà (3r i 4t) i Superior (5è i 6è) de Primària, Secundària (7è i 8è) i BUP. Gairebé no hi havia imatges i el volum tenia 62 pàgines i no disposava ni d'un sumari, ni de crèdits ni d'un colofó final.

Trenta anys després, el 2025, la Fundació Privada BetàniaPatmos editava un llibre *Sant Jordi 2025* de 96 pàgines. Gairebé totes combinaven textos i imatges escrits i dibuixats per alumnes d'Educació Infantil; cicles Inicial, Mitjà i Superior de Primària; ESO i Batxillerat. Hi havia un sumari, uns crèdits i un colofó on s'indicava que el volum s'havia dedicat al motiu del curs, les Pedres Albes, i que se n'havia fet un tiratge de 1.050 exemplars.

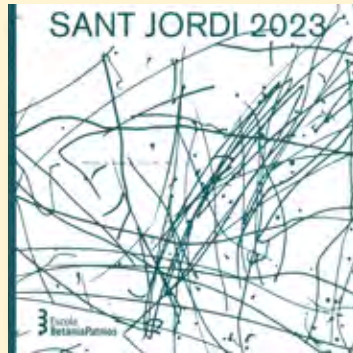
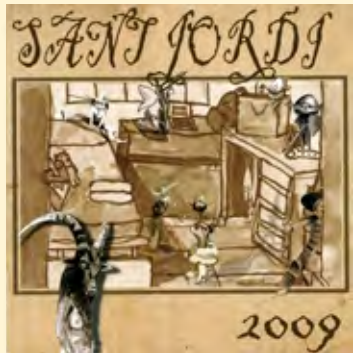
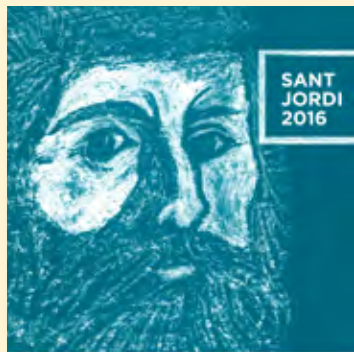
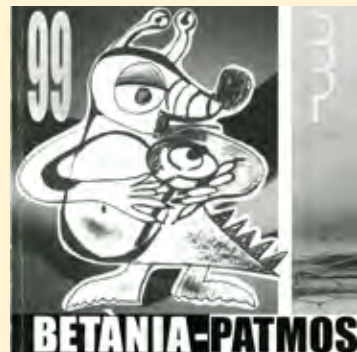
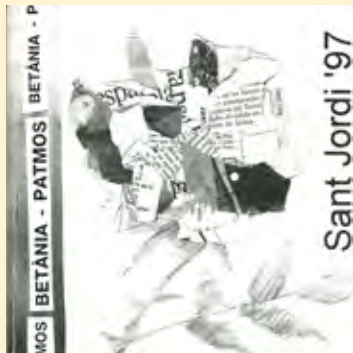
Com és ben normal, moltes coses han canviat des d'aquella Diada de Sant Jordi de 1996. Però també n'hi ha moltes altres que continuen més o menys igual. El primer volum del llibre *Sant Jordi* esmentava l'autor del dibuix de la portada, un noi de 2n de BUP que es deia Ernest Milián. El darrer exemplar de la col·lecció informava que la il·lustració de la portada anava a càrrec d'un nen de 5è de Primària, Arnau Anglès. I tots, tant els d'abans com els d'ara, deuen veure el seu nom escrit en aital publicació amb una il·lustració immensa i una bona càrrega d'orgull.

Però, sobretot, les paraules escrites a la introducció del primer llibre mantenen una vigència peculiar. Qui va redactar aquell text –a la introducció de 2025 tampoc no hi apareix el nom de l'autor–, ens deia que escriure un poema en una «època que adora el maquinisme» semblava prou difícil. ¿Què deu pensar de la dependència tecnològica, amb les cada vegada més omnipresents Intel·ligències Artificials, que vivim

trenta anys més tard? I tot seguit, i en la mateixa frase, denunciava l'hegemonia del materialisme per sobre de tot allò relacionat amb l'esperit. ¿Com deu veure el pes de les imatges que projecten les xarxes socials com Instagram o TikTok del món actual? ¿Creieu que es manté la sinceritat i la il·lusió –paraules que es destacaven bo i escrivint-les amb majúscules– per la feina ben feta?

I, al final d'aquella introducció i també de forma destacada, l'autor o autora del text afegia un objectiu fonamental d'aquella publicació, un objectiu que bé podria anar del bracet del posicionament oficial de l'Escola. D'un temps ençà, diem que «Eduquem els vostres fills en un entorn natural i els acompanyem amb vosaltres amb l'objectiu que tots puguin esdevenir persones preparades intel·lectualment, saludables, lliures i felices, capaces de prendre decisions creatives i responsables per a un món millor». Aquell text finalitzava la presentació del primer llibre *Sant Jordi* amb la voluntat següent: «Fer dels nostres alumnes persones sensibles, capaços d'expressar tots els valors que [...] porten a dins». Valors expressats a la Pedra Alba de l'Escola (Pau, Lucidesa, Cordialitat, Llibertat, Coratge, Equilibri) i materialitzats als centenars de pàgines dels llibres *Sant Jordi* editats durant ja fa trenta anys, amb els seus canvis i les seves continuïtats.

I que per molts més!

Discovering the Power of Languages:

Multilingual Projects in 3rd ESO

In many parts of the world, growing up with two or even three languages is completely natural. Language is a powerful skill, one that deserves to be nurtured. Our 3rd ESO students experience this reality first-hand through a wide range of multicultural and multilingual activities carried out throughout the school year.

One of the projects we develop in 3rd ESO focuses on life in Uganda. In close collaboration with the Social Studies department, students explore the story of Phiona Mutesi, the main character of the book *The Queen of Katwe*. Her journey, from growing up in the slums of Kampala to becoming a chess champion offers a powerful lens through which students learn about the daily lives of Ugandan teenagers. A striking discovery is that many Ugandan adolescents speak their local language at home, along with two official languages: Swahili and English. This sparks rich discussions about linguistic diversity and how multilingualism is a natural part of life in many communities around the world.

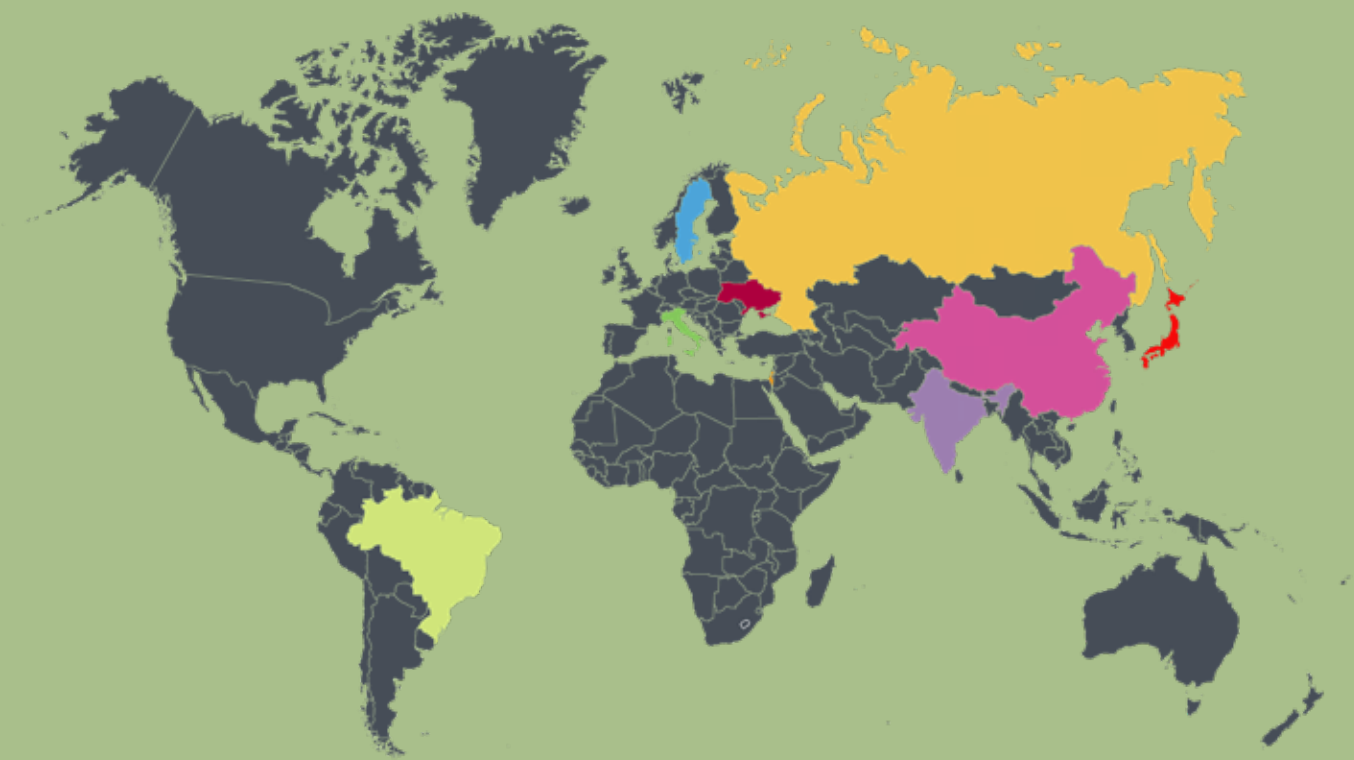
Another exciting initiative we introduced this year is *Sunrise to Sunset*, a project that invites students to explore life in Kerala, India. This time, we collaborate with the Ramuni Paniker Trust to connect our students with peers from Francis Assisi English Medium High School in Athani. Through this project, students exchange messages, videos, and information about their daily lives, and eventually meet online in small groups for a live exchange via Google Meet. When first introduced to the project, students were fascinated to learn about Malayalam, the main language spoken in Kerala. They were amazed to see that it uses a completely different alphabet. Some even learned how to greet their partners with a heartfelt Namaskaaram, a small but meaningful step toward understanding another culture.

These projects naturally lead to deeper reflections on the value of all languages. Students begin to realise that every language, whether widely spoken or not, carries cultural importance and deserves to be respected and celebrated.

This is the guiding principle behind our Multilingual Session, an annual event that gives 3rd ESO students the chance to become teachers for a day. For several years now, students whose families speak languages not taught at school have been invited to share their linguistic and cultural heritage with the rest of the class. Over the course of a two-hour activity, they introduce their classmates to their home language, whether it's Italian, Russian, Urdu, Chinese, Japanese, Basque, or any other.

The impact is powerful, and it works both ways. On the one hand, students are given a chance to share a part of their identity. As teachers, witnessing their excitement when given the opportunity to teach their friends their own language is truly moving. On the other hand, the experience also surprises their peers, helping them better understand their classmates' backgrounds and see them in a new light, appreciating them as cultural ambassadors.

Map of speakers of languages not taught at school (3rd–4th year of ESO)

This year's Multilingual Project promises to be just as inspiring. Here are a few thoughts from last year's participants:

多语言项目旨在帮助同学们学习新的语言，并帮助我们更好地了解家人（至少对我来说，它帮助我了解了父亲是如何来到西班牙并过上现在的生活的）。在做这个项目的过程，从搜索了信息，到分享了父母教给我的语言（中文）我都享受了很多。我一定会再次尝试。

Ji, Yixuan, 3rd ESO

The multilingual project aims to help students learn new languages and help us better understand our families (at least for me, it helped me understand how my father came to Spain and lives his current life). I enjoyed the project a lot, from searching for information to sharing the language (Chinese) that my parents taught me. I will definitely try it again.

Ho davvero apprezzato insegnare l'italiano ai miei compagni di classe per il mio progetto multilingue; è stata un'esperienza molto gratificante che mi ha permesso di condividere la mia lingua con loro. Noi tutti ci siamo divertiti tanto e ringrazio i professori per questa opportunità.

Dario Arboleda, 3rd ESO

I really enjoyed teaching Italian to my classmates for my multilingual project; it was a very rewarding experience that allowed me to share my language with them. We all had a lot of fun and I thank the teachers for this opportunity.

In today's world, learning languages is more important than ever, not just for communication, but for building empathy and global awareness. Our 3rd ESO students are discovering that speaking a language is not only a skill, but also a bridge between people, cultures, and worlds.

COM SE SENT UNA PERSONA MIGRANT?

Situació d'aprenentatge *Migracions 4t EP*

21

«Sona la sirena antiaèria. M'amago sota la taula.
El soroll ressonarà dins el meu cap una estona. S'ha aturat.
Em diuen que tinc uns minuts per pensar quins cinc objectes
agafaria de casa i, després, he de marxar corrents d'allà
sense mirar enrere.»

Aquest és el punt de partida de la situació d'aprenentatge interdisciplinària que duem a terme a 4t de Primària des de fa cinc anys. Cada curs, l'alumnat ens sorprèn amb la seva capacitat d'empatitzar i amb la seva motivació i il·lusió, actitud que fa que aquesta proposta es mantingui viva i en constant evolució.

A través d'activitats i d'històries, com ara la lectura del llibre *Em dic Maryam*, de Maryam Madjidi, escriptora iraniana, els nens i nenes exploren el significat de la migració forçada i descobreixen què és un migrant desplaçat. D'aquesta manera, es crea un espai de reflexió i diàleg on els alumnes poden compartir les seves inquietuds i la seva visió sobre el significat de les fronteres. És especialment important veure com arriben a empatitzar amb el patiment que suposa per a les persones migrants haver de deixar el seu país i la seva gent, i haver-se d'adaptar al nou destí.

La finalitat última és comprendre què senten aquestes persones. Els alumnes no només coneixen la realitat que senten a les notícies, sinó que s'adonen que, potser, algú proper a ells és un migrant.

A partir d'aquesta experiència, s'inicia la situació d'aprenentatge, que abasta diverses matèries. Per exemple, a la matèria de Llengua Castellana, l'alumnat consulta i analitza notícies dels diaris relacionades amb la temàtica. D'aquesta manera, treballen la tipologia de la notícia, les seves parts i aprenen a escriure i explicar-ne una. A Música, es dibuixa una partitura emocional, plena de notes fantàstiques relacionades amb les emocions que els desperta el tema. A Matemàtiques, es calculen els quilòmetres que arriben a fer per poder marxar del seu país. A Llengua Catalana, entrevisten un migrant proper, aprenent així com es fan les preguntes obertes i tancades, i, d'aquesta manera, són més conscients de la realitat que els envolta. A més, aquest treball interdisciplinari es complementa amb un acompanyament emocional per treballar valors de respecte, solidaritat i empatia.

La situació d'aprenentatge culmina amb la creació d'una sorprenent instal·lació artística col·laborativa. Cada grup d'alumnes dissenya i realitza una obra en diferents espais de l'Escola, i s'encarrega de planificar, dissenyar i organitzar el procés de creació. Amb aquestes instal·lacions es cerca donar visibilitat al tema, compartir-ho amb tota la comunitat educativa i expressar col·lectivament emocions i idees vinculades a la llibertat, a la por, a la pèrdua, al canvi i a l'esperança.

«Quan migrem, ens emportem una petita part de nosaltres. Per això, hem volgut omplir aquesta maleta amb vida, ocells i flors. En marxar del nostre país, abandonem una part de casa, però comencem una vida plena de sorpreses i novetats.»

La vida dins d'una maleta.
Instal·lació artística feta per un grup d'alumnes de 4t EP del curs 2024-2025

Promoció alumnes de 4t EP del curs 2024-2025

EL MÓN DE LES SENSACIONS: IDEACIÓ I CREACIÓ D'UN NOU ESPAI SENSORIOMOTRIU

El cos, la porta inseparable de l'aprenentatge

La primera etapa de la vida, la que comprèn l'educació infantil, és un període d'una riquesa i intensitat úniques. Durant aquests anys fonamentals, els infants es dediquen a la tasca vital de construir la seva identitat i el seu coneixement del món, principalment, a través de dues eines inseparables: el moviment i les sensacions. El cos no és només un vehicle, sinó el centre d'aprenentatge, l'eina primària amb la qual l'infant explora, experimenta, es relaciona i, finalment, comprèn el seu entorn i les seves pròpies emocions.

En aquest context, la psicomotricitat esdevé una disciplina pedagògica essencial a la nostra Escola. No es tracta només d'educar el moviment i crear progressivament hàbits alineats amb el benestar personal, sinó d'una educació que busca la relació íntima entre el cos, el pensament (*psico*) i el moviment (*motricitat*). A través del joc lliure i l'exploració guiada, la psicomotricitat acompanya els nostres alumnes a consolidar la seva consciència corporal, la seva organització espacial i temporal, i la seva capacitat d'autoregulació emocional. En definitiva, els permet entendre qui són, com se senten i com interactuen amb els altres.

Creant un nou horitzó: l'espai sensoriomotriu

Amb la voluntat d'incrementar l'atenció a les necessitats individualitzades dels nostres alumnes, hem dut a terme, assessorats per especialistes en aquest àmbit i conjuntament amb ells, un procés intens i enriquidor d'ideació i disseny d'una nova aula sensoriomotriu. Inspirada en els espais Snoezelen, busca la motivació i l'interès dels infants a través del material i de l'ambient tot creant un entorn de benestar, calma, descoberta i confiança on l'infant pot explorar per iniciativa pròpia i trobar aquells estímuls que li proporcionen plaer o que l'ajuden a calmar-se.

Aquest nou espai, pensat especialment per al primer cicle d'Educació Infantil (EI1 i EI2), ens ofereix l'oportunitat de proporcionar el desenvolupament integral de l'infant mitjançant l'estimulació sensorial i motriu, i l'assoliment de la regulació emocional. A més, d'ús tant en sessions de Psicomotricitat com en moments de treball autònom amb les tutores, té un paper clau en la detecció i anticipació de possibles necessitats en el desenvolupament sensorial.

El rigor d'aquesta intervenció es fonamenta en la comprensió de la integració sensorial, és a dir,

Aquest nou espai és una manifestació del nostre compromís amb una educació que posa l'infant al centre.

la manera com el cervell processa la informació. L'espai sensoriomotriu no es limita als cinc sentits clàssics, sinó que s'endinsa especialment en els sentits fonamentals per a la seguretat i l'equilibri: el vestibular, clau per al control espacial, els moviments i els girs, que influeix directament en la seguretat i l'atenció de l'infant; i el propioceptiu, imprescindible per a la percepció de la posició i el moviment del propi cos, i essencial per a la planificació motriu eficient i la consciència del cos en l'espai. D'aquesta manera, doncs, ampliem la intervenció i les situacions d'aprenentatge als set sentits.

L'objectiu central és facilitar la recepció i interpretació dels estímuls sensorials per tal que l'infant gestioni millor la seva organització perceptiva i pugui generar respostes motrius, emocionals i conductuals adaptades a l'entorn. Mitjançant experiències planificades a la sala, fomentem l'autoregulació, l'habilitat per gestionar

emocions i el nivell d'alerta, perquè l'estimulació conscient i controlada facilita l'autonomia i augmenta la confiança dels infants, que se senten més capaços d'interactuar amb el seu entorn.

Aquest enfocament es basa en la piràmide del desenvolupament (Williams i Shellenberg), on els fonaments sensorials (tacte, equilibri i consciència corporal) són la base de l'aprenentatge. Només amb una base sòlida es poden construir les habilitats superiors, com la coordinació, el llenguatge i, finalment, l'aprenentatge acadèmic i el comportament social. Per tant, el treball sensorial és essencial per a l'èxit global de l'infant.

L'origen i els objectius d'aquesta intervenció s'han basat en la nostra filosofia educativa i la voluntat d'oferir un suport més profund i específic al desenvolupament sensoriomotriu dels nostres alumnes d'Educació Infantil, un suport que construeixi una base sòlida i perdurable per al

seu futur creixement durant les següents etapes a l'Escola. Conjuntament amb la resta de futurs escenaris de l'àmbit motriu (Psicomotricitat, Educació física, Natació, oferta extraescolar...), apareix una oportunitat d'or per acompanyar els infants en el seu camí educatiu, reforçant el benestar, el moviment i la connexió amb les emocions, aspectes fonamentals del nostre projecte educatiu.

En definitiva, la creació d'aquesta aula sensoriomotriu representa un pas endavant a l'hora de reforçar la nostra manera d'entendre l'educació infantil. És una manifestació clara del nostre compromís amb una educació que posa l'infant al centre, oferint-li els fonaments per créixer amb calma, seguretat i felicitat, tot respectant el seu ritme maduratiu.

Repassava des del llit
tots els noms dels
ocells que sabia. Tots els
noms que havia sentit
a casa o al poble, en un
moment o altre, ocells
vistos o escoltats, ocells
endervinats en el traç
d'un vol o en el foc del
plomatge per l'ombra de
la boscúria; cada ocell
podia portar un secret
amagat, un altre nom en
clau que m'obris la porta
a altres misteris.

ENDAVANT, *OCELLAIRES!*

La tradició ornitològica a BetàniaPatmos

«El sit, que es menja les llavors dels lletsons i les corretjoles;
la pastoreta, que a l'hivern es passeja sobre el glaç; el cul-blanc;
l'ull-de-bou, el més petit de tots.»

Emili Teixidor, *Retrat d'un assassí d'ocells*, 1988

SANTI RUIZ

Antic professor de Biologia de l'Escola i BPAumni

31 Ets a sota els arbres del Clos? Si tens bona la vista i l'enlaïres, encara podràs llegir al lateral de les caixes niu, sobre la fusta vella pintada de líquens, el nom en blanc i en lletres majúscules d'ICONA, Instituto para la Conservación de la Naturaleza.

Aquestes fustes clavades en forma de caixa amb un forat frontal porten penjades dels pins per un filferro més de 50 anys i expliquen, amb el pas dels alumnes per sota seu, la veterana passió per l'observació i l'estudi dels ocells a BetàniaPatmos.

Els inicis. Ignasi Gallego, Àlex de Juan i ICONA

L'origen l'explicarem en dos relats barcelonins propers, quasi paral·lels. Per una banda, coincideix amb uns joves que s'apleguen per formar grups de treball, i compartir dades i observacions de «bitxos» al Museu de Zoologia del Parc de la Ciutadella. Ens situem a finals dels anys seixanta, al voltant del seu conservador, Salvador Filella, un entusiasta naturalista pioner del treball de camp i de la gestió d'espais naturals a Catalunya. De caràcter pràctic i directe, havia connectat amb la generació anterior dels «pioners exploradors», persones viatjades de tradició muntanyenca com la família Maluquer, el Dr. Sarró, Pons Oliveras i altres. Filella esdevé la figura clau que va transformar l'ornitologia catalana traient-la d'un escenari burgès i de tradició britànica (es reunien en una tertúlia a la cafeteria Oro del Rhin, als baixos de la Casa Batlló) i revolucionar-la cap a una modernitat científica, de seguiment de les poblacions i de protecció d'espais. Els primers ajudants, el 1969, van ser en Jordi Muntaner, l'Àlex de Juan i en Xavier Ferrer; després, molts altres com Martí Boada, Jordi Sargatal i, al cap d'un temps, jo mateix.

L'altre inici, ja a l'Escola, ve de la mà del professor de matemàtiques i ciències Ignasi Gallego, un dels habitants de «La Jungla» de Can Montero, del Patmos fundacional, amb l'Emili Teixidor. Apassionat de l'observació d'ocells, alguns dissabtes organitzava sortides en grup per Collserola o pel Montseny. Dotat d'una visió general molt ecològica, innovadora llavors, era una persona de ric recorregut.

Caixa niu d'ICONA adaptada per a la instal·lació d'una càmera

33 L'Àlex del relat anterior era alumne de Patmos i un d'aquests excursionistes. Recorda com seguien amb el professor Gallego el comportament parasitari del cucut reial (*Clamator glandarius*) als nius de garsa (*Pica pica*) i com els ensenyava a distingir els cants. Els diumenges els feia comprar l'ABC, que publicava una separata feta per Félix Rodríguez de la Fuente molt abans dels seus famosos programes, i els dilluns comentaven a classe els continguts faunístics.

Malgrat que jo era d'uns cursos inferiors, vaig fer amistat amb l'Àlex.

Per aquella època, el 1974, la Sección Regional Catalana de la Sociedad Española de Ornitología, fundats ambdós organismes el 1954, va convocar una reunió a la seu del Consejo Superior de Investigaciones Científicas del carrer d'Egipcíaques. En aquesta trobada un tècnic d'ICONA vingut de Madrid, el Sr. Ceballos, va presentar una campanya d'instal·lació de caixes niu de fusta per protegir les aus insectívores i afavorir la seva nidificació. Aquella iniciativa va calar fons. El mateix any Filella i el seu equip penjaren 100 caixes al recinte del Zoo de Barcelona. Mitjançant la delegació d'ICONA, l'Àlex va demanar gestionar 14 caixes, que es van penjar dels pins i les alzines del Clos Montserrat el 1974.

En marxar de l'Escola vam seguir l'amistat i la feina de camp. Vam coincidir a la Facultat de Biologia, vam compartir feines en campanyes educatives i vam realitzar informes que van servir per gestionar la futura xarxa de Parcs Naturals.

**L'observació d'ocells, un eix educatiu a l'Escola:
Andreu Escolà i altres projectes**

Quan em vaig incorporar com a biòleg a la meua Escola, ara ja BetàniaPatmos, el 1981, vaig aprendre a fer-me com a professor de ciències. A la que podíem, sortíem de l'aula, aprofitàvem la classe per explicar les ciències al bosc de l'Escola o al del Castell de l'Oreneta i fer natura sobre el terreny. Fins i tot vam incloure al programa sortides d'aquest tipus a Can Coll (Collserola) i a Can Lleonart (Montseny) amb en Martí Boada com a guia.

A la sala de professors tenia sempre els prismàtics i de seguida vaig compartir observacions d'ocells amb un alumne, l'Andreu Escolà. L'Andreu era un belluguet, el gran de diversos germans que venien a l'Escola i un apassionat aficionat a l'ornitologia vinculat també al Museu de Zoologia en la següent generació a la nostra.

Donat que va coincidir amb el naixement del *Parlem-ne*, de seguida va incorporar-se quan feia 1r de BUP a la redacció com a l'expert en ocells, intentant comunicar periòdicament les espècies que observava («Aves de la escuela y alrededores», a *Parlem-ne*, núm. 5 i 6, 1980). Els ocellaires de l'Escola vam tenir des de llavors en aquella revista el millor aliat per a les nostres descobertes.

D'aquests anys (*Parlem-ne*, època 2a, núm. 2, hivern de 1990), en l'afany d'educar en la idea que el coneixement de les espècies ha d'estar precedit d'una protecció del seu hàbitat, va néixer la idea al Departament de Ciències de preservar una part del bosc per fer el Parc Natural de l'Escola, una idea que vam materialitzar i de què enca-

Articles d'Andreu Escolà «Aves de la escuela y alrededores» I i II, als Parlem-ne núm. 5 i 6, 1986

Coberta Parlem-ne 52, número especial de la cotxa cua-roja, 2002

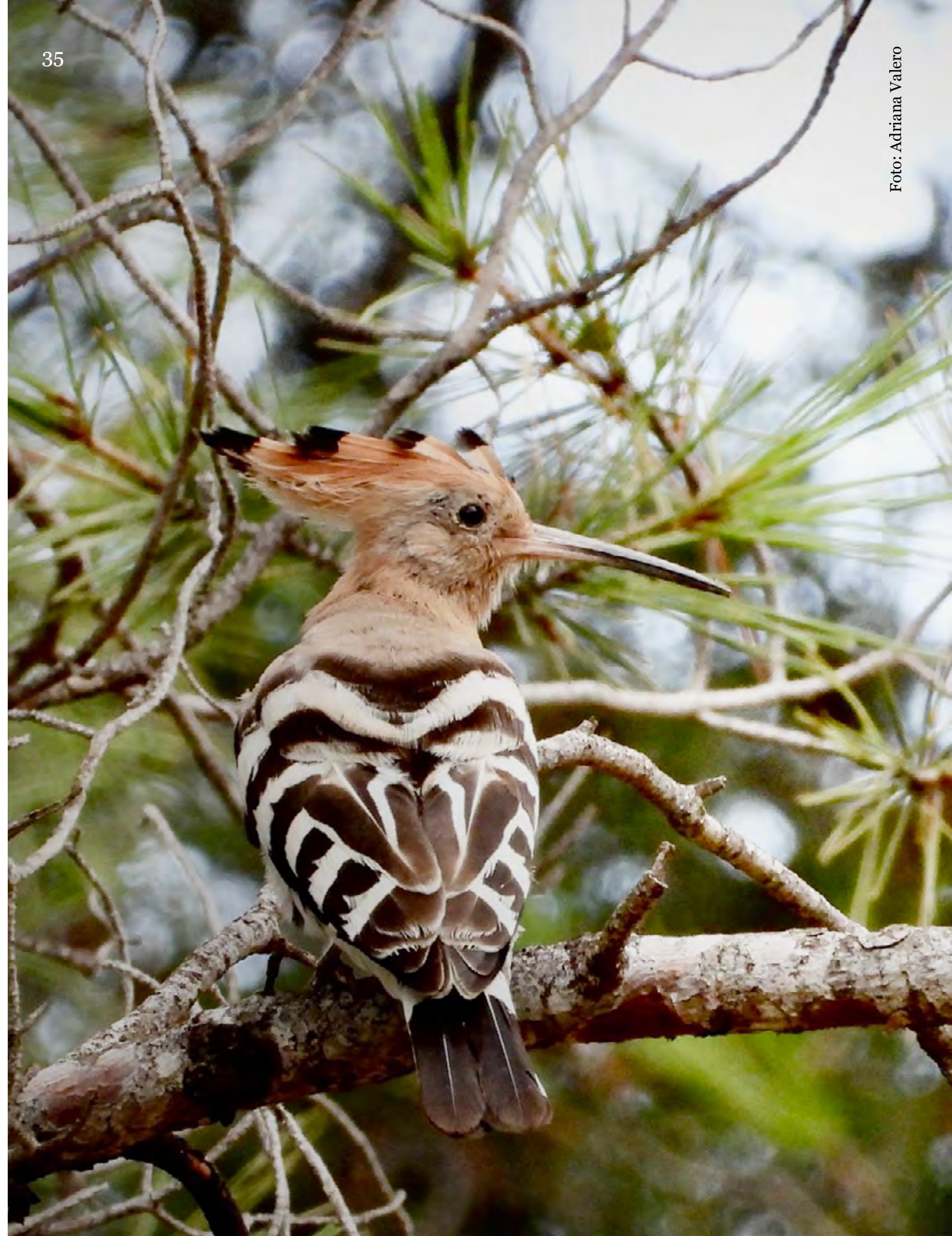
Il·lustracions de la cotxa cua-roja, d'en Santi Ruiz

ra hi ha petja amb el tancat de fusta i les espècies botàniques etiquetades. El projecte va afavorir molta activitat des de totes les etapes educatives. Mantenir un espai sense erosió ens va dur al retorn d'algunes espècies. Una d'elles ens va entusiasmar, la cotxa cua-roja (*Phoenicurus phoenicurus*), que feia niu en un forat de la paret de pedres del Porxo. L'Andreu va contactar amb companys-tècnics del Grup Català d'Anellament i consta en la història de l'anellament català com la primera cita d'anellament de pollets de l'espècie al país (1982). Des de llavors vam seguir les dues parelles que niaven, una d'elles aprofitant una de les caixes niu (*Parlem-ne*, núm. 52, estiu 2002).

La feina quotidiana sovint no deixava estona per fer un seguiment seriós de l'ocupació de les caixes niu. Associat al projecte col·lectiu del Parc Natural de l'Escola, un grup d'alumnes, l'Aïna Brull, en Víctor Noguera i en Miquel Saumell, hi treballaren de valent i el maig de 1998 es presentà un informe molt complet que incloïa la catalogació de totes les espècies botàniques i faunístiques entre les quals es comptaven una cinquantena d'espècies d'aus estivals o nidificants de què al llarg d'aquells anys s'havia constatat la cria: *la garsa, el gaig, l'oriol, la merla, el pardal, el gafarró, el passerell, el verdum, la cadenera, el rossinyol, la cotxa fumada, la cotxa cua-roja, el cargolet, el trist, el tallarol de casquet, el tallarol capnegre, el tallarol de garriga, el raspinell, el papamosques, el bruel, la mallerenga blava, la mallerenga carbonera, la mallerenga petita, la mallerenga emplomallada, la mallerenga cua-llarga, la tórtora, la tórtora turca, el tudó, el cucut reial, l'estornell, la puput, la pastorella, **l'oreneta, el culblanc, el falciot, el ballester, el bitxac, el rupit, el gratapalles, el mosquiter, el picot verd, el xot, el mussol banyut, el gamarús, el mussol, el colom roquer i el colltort. A més, el catàleg recollia espècies hivernants com el pinçà, el trencapinyes, la griva i el tord, així com espècies accidentals que en diferents moments havíem trobat al recinte escolar, sovint ocells extraviats, molt ocasionals, alguns ferits: un còlit ros, un falcó peregrí i una gralla. També s'incloïen observacions d'altres espècies que aprofiten l'espai per caçar i buscar aliment d'una manera freqüent, com el gavià argentat, el xoriguer, l'aligot, l'esperver, l'esplugabous, el berrat pescaire o l'abellerol; i informes on es recollien fitxes de treball i possibles pràctiques per dur a terme en l'àmbit natural. Algunes donaren fruit; durant dos cursos, a l'ESO, per exemple, es feu una guia de les espècies botàniques (1993) i una guia dels ocells (1994).

(* Espècies de les quals, al llarg dels anys, s'ha comprovat la cria dins el mateix recinte de l'Escola.)

(** La nidificació i cria d'aquestes altres espècies, si bé no consta concretament al recinte escolar, sí estan comprovades en sortides properes a indrets de Collserola molt pròxims com el Parc del Castell de l'Oreneta o al barri de Sarrià-Pedralbes.)

Fotografies de la caixa niu de l'Escola on podem veure diferents tipus de mallerengues i el seu anidament

La cria de les mallerengues a totes les aules i en directe. L'èxit d'un projecte transversal emblemàtic de l'Escola

Conjuntament amb el llavors conegut com a Departament d'Informàtica, l'hivern de 2010 vam madurar al Departament de Ciències una idea llavors molt revolucionària que, amb els anys, va esdevenir un èxit en tots els àmbits de l'aprenentatge escolar.

Vam preparar una caixa niu de les originals a la qual vam acoblar una mena d'altell per posar una càmera que pogués gravar tota l'activitat de la reproducció dels ocupants. El projecte fou una realitat a partir de 2011 i vam fer un seguiment continuat fins el 2019, amb els èxits i desgràcies que comportava la realitat de la vida salvatge. Era un servei a mida. A totes les pantalles de les classes, a recepció i a les cases, mitjançant un canal de Youtube, es podia seguir la construcció del niu, la posta, el creixement dels pollets i el vol cada primavera. En aquests onze anys de seguiment vam observar dues temporades de mallerenga petita (*Periparus ater*), quatre d'emplomallada (*Lophophanes cristatus*) i cinc de blava (*Cyanistes caeruleus*). El projecte va ser seguit des d'altres llocs d'Espanya i de l'estranger, va tenir ressò a la premsa i a la televisió, i va ser divulgat i compartit en trobades com *Creem i compartim biodiversitat* de l'ICO (Institut Català d'Ornitologia) el 2014 o la d'Escoles Sostenibles, el 2018.

Manteniment de les menjadores i de les caixes niu a Secundària

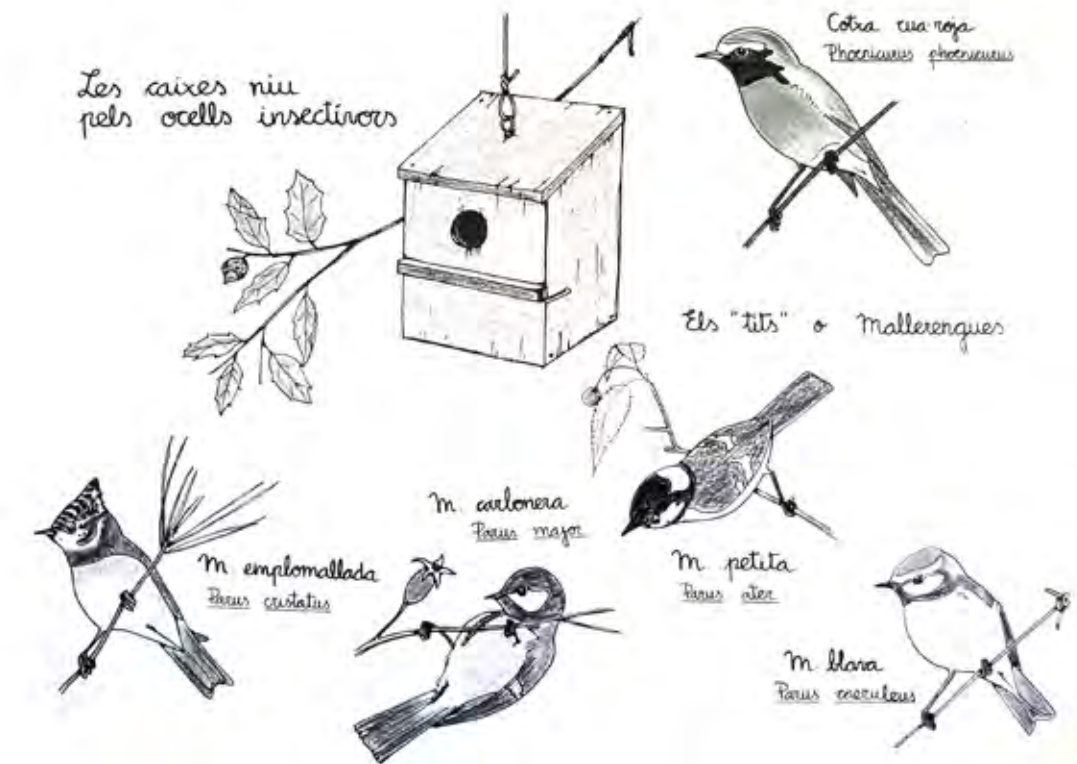
Observació de les aus a Cicle Inicial

39

El més interessant és l'ambient d'aprenentatge transversal que vam aconseguir amb l'observació de les mallerengues a totes les etapes: Infantil i Educació Primària comentaven el dia a dia de la família mallerenga; a l'ESO i a Batxillerat es feren *websites*, diaris de camp i força treballs de recerca. Per citar alguns exemples relacionats amb la tradició ornitològica escolar, apuntem la *Guia digital i localització d'interès ecològic a l'Escola*, d'Alejandro Portavella; la *Guia ornitològica per a persones invidents*, de Sandra Segura; l'*Estudi de la nidificació d'ocells a les caixes niu de l'Escola*, de Rafa Blanc, Eduard Cabruja i Nacho Vall; o *Competència i jerarquia específica en les menjadores per a ocells*, de Natàlia Rubio.

A més, un recull de la nostra experiència en l'observació d'ocells, «Aprenent a observar ocells», va ser recollit al quadern número 274 de la revista d'educació *Guix* el maig de 2001 i un article titulat «L'Escola BetàniaPatmos: tradició de seguiment ornitològic» va ser publicat al butlletí *Abellerol* de l'ICO al número 50 de la tardor de 2014. A tall anecdòtic, l'Àlex De Juan, l'Andreu Escolà i el que signa vam coincidir com a coautors amb molts d'altres en el primer *Atles dels ocells nidificants de Catalunya i Andorra*, publicat a l'Editorial Ketres el 1983.

Tanquem aquest article amb una constatació: els ocells que des de xics designen les classes d'Educació Infantil i que segueixen cohabitant per generacions la sort boscana de l'espai escolar ens han acompanyat, a l'Àlex, a l'Andreu i a mi mateix, en la formació i en el tan necessari respecte a la natura. Aquesta entrega del *Parlem-ne* n'és una prova.

Endavant, ocellaires!

Informe Parc Natural de l'Escola dels BPA
Alumni Aina Brull, Víctor Noguera i Miquel Saumell, 1998

«Aprent a observar ocells», número 274 de la revista Guix, 2001

Il·lustracions del Projecte mallerenga d'alumnes de l'Escola

Murmuris, Carles Llop

DESVARÍOS SOBRE EL PRESENTE

CARME MALLAFRÉ

Antiga professora de Filosofia de l'Escola

Alzacola rojizo

43 ¿Qué podría decir sobre las aves?
Casi nada. No soy ornitóloga ni una
observadora sistemática, pero me gustan.
Así que cambio la pregunta:
¿Qué me dicen los pájaros?

El alzacola rojizo (*Cercotrichas galactotes*) vive en el Delta del Ebro amenazado de extinción. Es pequeño y se mantiene en equilibrio gracias a su cola larga y rojiza. Canta. Pese a su aparente fragilidad, en otoño emprende una ruta hacia las regiones subsaharianas de África occidental, atraviesa el Mediterráneo y el norte de África, cruza el estrecho de Gibraltar o el estrecho de Sicilia hasta el Sahel y se detiene en Senegal, Níger o Malí. En primavera retorna.

La migración la imagino comunitaria y armónica. Una geometría que tiene belleza y que el humano puede admirar e imitar, aunque con fines distintos y no siempre loables. El tránsito exige asociación en el trayecto y disgregación a la llegada: equilibrio entre comunidad e individualidad, necesidad y singularidad. Cuando llega a su destino, no hay muros, no hay alambradas. No hay fronteras.

Una de las imágenes más desgarradoras de la exposición *World Press Photo 2024* es la que sigue. En mayo de 2021, frente a las costas de la isla caribeña de Tobago, se encontró una embarcación a la deriva procedente de Mauritania llena de hombres muertos. ¿Quiénes eran y por qué se hallaban al otro lado del Atlántico? Felipe Dana y Renata Brito persiguen respuestas y descubren la historia de unos migrantes procedentes de África occidental que buscan nuevas oportunidades en Europa a través de una ruta atlántica muy peligrosa. Los periodistas reúnen pruebas forenses y consiguen identificar a uno de los fallecidos: Alassane Sow. Esta triste identificación permite que su familia maliense pueda despedirse.

La CEAR (Comisión Española de Ayuda al Refugiado) recuerda que se cumplen diez años de la muerte intolerable del pequeño Aylan Kurdi en la costa de Turquía. Desde entonces, más de 3.500 niños y niñas han perdido la vida en las aguas del Mediterráneo central. Las leyes europeas bloquean la entrada. Los habitantes de Lampedusa desobedecen la ley civil italiana y respetan la eterna Ley del Mar, que exige salvar vidas antes que proteger fronteras. Las fronteras matan.

Adrift, investigació digital de Felipe Dana i Renata Brito guardonada al *World Press Photo 2024*

Isabella Hammad

Friedrich Nietzsche

Hay que retornar a la Tierra todo lo que históricamente se le ha arrebatado.

Hannah Arendt

Isabella Hammad advierte que ver una guerra genocida por el teléfono móvil es un horror de nuevo cuño en la historia de la humanidad.

Y los noticiarios son un conglomerado de violencia y banalidad.

Habituamos un mundo peligrosamente hostil de voces amenazadoras que construyen el discurso desde la vacuidad de la palabra y la crueldad de las acciones. Y así se instaura el miedo y las retóricas del enemigo, estrategias para paralizar la lucha de quienes no se resignan a vivir en un mundo despiadado, injusto y esclavo.

¿Qué mundo necesitamos y queremos construir?

El vuelo de los alzacolas rojizos lo asocio inmediatamente a las Canciones del príncipe Vogelfrei, la «filosofía del amanecer» de Friedrich Nietzsche, la melodía poética de un espíritu libre que prefigura la promesa de futuro de una nueva humanidad. Su mirada anticipa un incendio todavía latente. Nietzsche no cree en el mito del progreso, pero su filosofía tiene voluntad de futuro. Hay que retornar a la Tierra todo lo que históricamente se le ha arrebatado. Hay que dictar nuevos valores para superar una cultura seca, muerta, esquemática y abstracta que se precipita al abismo del nihilismo y al embuste superior que proclama cínicamente unos valores que ya no comprometen. La nobleza espiritual del pájaro libre desea recobrar la Voz primigenia, el restablecimiento de la palabra: «un nuevo cielo estrellado» que busca la unidad entre danza, música y palabra, devolviendo el sentido a la Tierra. En 1885 se celebra la Conferencia de Berlín y las potencias europeas acuerdan las condiciones de repartición de los territorios. Ahí empieza el desastre. Nietzsche se hunde espiritualmente en 1889, muere en 1900. En 1914 estalla la Primera Guerra Mundial, en 1933 Hitler llega al poder democráticamente. El vacío de sentido lo ocupan los usurpadores de la Palabra.

En 1961, Hannah Arendt, con su esencial lucidez y rigor, reflexiona sobre la libertad tras la conmoción y el horror de la Segunda Guerra Mundial, advirtiéndole que «preguntarse por la libertad parece una empresa sin esperanzas», dada la experiencia del vacío de libertad en la época de los totalitarismos. El siglo xx ha mostrado que la relación entre política y libertad es muy frágil. Para que una acción sea libre se necesita de la asociación con otros seres humanos, un espacio público organizado políticamente. En ningún caso ser libre es estar supeditado al capricho de la voluntad. La libertad parte de unos principios que son resultados de acciones. Ser libre no significa actuar, sino interactuar; no operar, sino cooperar. La migración de los pájaros nos puede ofrecer una imagen. La libertad aparece cuando los principios se actualizan. No hay libertad sin espacio público organizado en el que cada cual depende del otro para sobrevivir. Y eso exige valor. «El valor es indispensable porque en política lo que se juega no es la vida, sino el mundo».

La aldea global del siglo xxi se construye primordialmente desde la competencia. La libertad queda reducida a «libertad» económica. Circulan «libremente» capitales o cosas. No las personas. Los muros y alambreadas crecen exponencialmente para los pobres y vulnerables.

45 Y ahora nuestra casa se quema

Giorgio Agamben se pregunta: ¿Desde cuándo la casa comenzó a quemarse? Sin duda entre 1914 y 1918, aunque advierte que probablemente había comenzado mucho antes. Ahora las llamas se enmascaran tras números, cifras y mentiras. La razón es fría. Lo auténticamente real es el dolor humano y el agotamiento de la tierra. Reaparece el Mal absoluto, maquillado con palabras tramposas. Arendt, tras asistir al juicio de Eichmann, señala de manera indiscutible el origen del mal. El mal no es satánico. La raíz del mal es la banalidad, la negación de lo esencialmente humano: cumplir órdenes y renunciar a pensar. Toda una generación en Europa creció a la sombra de la Segunda Guerra Mundial, o en nuestro caso a la sombra de la Guerra Civil Española, y los relatos del desgarrro. Las sofisticadas maquinarias de matar representaban el Mal absoluto, la Crueldad absoluta, la Deshumanización extrema. El peligro actual es el olvido o el secuestro de la palabra. No es anómalo asistir al espectáculo de visitas turísticas a los campos de dolor y aniquilación desde selfies sonrientes publicados en redes, persiguiendo la obtención de seguidores o likes. La lucha contra el mal, la lucha histórica contra el olvido se diluye en la banalización del entretenimiento en una cultura del espectáculo y de la búsqueda de la falsa celebridad de exhibición permanente y reproducción infinita.

¿Por qué se quema la casa?

Las palabras nobles se han ido vaciando progresivamente de significado. No sabemos qué es la verdad, pero sí sabemos qué es la mentira. Y la mentira es la traición a la Palabra. La palabra es poder. Las palabras construyen mundo, pero también pueden destruirlo. Y parece que en el siglo xxi estamos más empeñados en destruir.

Simone Weil, pensadora comprometida desde la decisión de «estar en el corazón de la historia», advierte que los conflictos más amenazadores comparten un rasgo común: carecen de fin determinado. Griegos y troyanos se masacraron durante diez años a causa de Helena, que ni a unos ni a otros les importaba demasiado. «Todos perseguían una nada cuyo valor se medía por el precio que había que pagar». Según Weil, el lugar de Helena o de los dioses lo ocupan ahora palabras vacías escritas con mayúsculas. «Las palabras con contenido y sentido nunca son mortíferas». Y el éxito de palabras sin sentido se mide exclusivamente por «el aplastamiento de grupos de hombres que se identifican con las palabras enemigas». Las palabras pierden la mayúscula y se transforman en «mitos y monstruos». Y nos da ejemplos: nación, seguridad, capitalismo, comunismo, fascismo, orden, autoridad, democracia, libertad, patria... Y así se producen «matanzas absurdas desde abstracciones cristalizadas que no significan nada».

Las palabras se roban. La colonización occidental impuso la alienación lingüística. Occidente obtuvo enormes ganancias materiales desde la explotación de hombres y recursos, y enormes pérdidas espirituales al silenciar experiencias y culturas completas desde la soberbia de una pretendida superioridad intelectual y moral.

Giorgio Agamben

Las palabras construyen mundo, pero también pueden destruirlo.

Simone Weil

Adania Shibli

Solo si tenemos la capacidad de habitar, podemos construir.

Martin Heidegger

Adania Shibli subraya que la acción de silenciar ha sido esencial para el proceso de colonización, porque elimina el rastro de la existencia anterior de los pueblos y la pérdida o el olvido de sus palabras nobles. Y esta experiencia del mutismo persiste en los emigrados, los refugiados, los exiliados. Se les animará a abandonar la lengua materna para así favorecer la integración, cuando en realidad se trata de asimilación y de rechazo a la polifonía.

Solón afirmó que viajar para ver es la condición del hombre libre. La búsqueda del encuentro con el Otro. En sentido propio, ya no se viaja.

¿Cómo habitar el mundo?

Martin Heidegger piensa que, solo si tenemos la capacidad de habitar, podemos construir. Y el habitar es el rasgo fundamental del ser. El lenguaje es la casa del ser. Concluye que se habría ganado bastante si «habitar» y «construir» se convirtieran en algo digno de ser preguntado y, de este modo, quedarán como algo digno de ser pensado. Y como no hemos pensado sobre ello, o bien no se ha atendido a quienes se han esforzado en pensar, ahora, ¿qué nos pasa? ¡La casa se quema!

Según Agamben, queda en la casa que se quema, no la lengua, sino «las inmemoriales, prehistóricas, débiles fuerzas que la custodian y recuerdan: la filosofía y la poesía». Yo añadiría la música, el arte y la ciencia que no es sierva del poder. Hay que recuperar las Palabras Originarias y otorgarles sentido en claves de presente, porque, cuando se inventaron, tenían en común preservar y habitar dignamente el mundo en compañía de los otros.

Creo que debemos autoexpulsarnos del centro del mundo, abandonar el antropocentrismo y atender a voces científicas como la de Lynn Margulis, que desde la teoría endosimbiótica sienta las bases para un nuevo relato de la vida. La simbiosis como motor principal de la evolución rompe barreras taxonómicas o jerárquicas y refuerza el sentido de comunidad como especies compañeras, reconociendo que necesitamos los líquenes, los animales salvajes, las malas hierbas... Se trata de construir nuevos relatos respetuosos con todo lo que puebla la Tierra. Tenemos el deber moral de luchar contra el uso tramposo de las palabras y excavar arqueológicamente para recuperar, reconstruir y reinterpretar su significado. Hay que escuchar las palabras robadas y dignificar las palabras vaciadas sin reducirlas al falseamiento de *slogans* publicitarios: Libertad, Justicia, Paz, Amor, Coraje, Generosidad, Respeto, Amistad, Diálogo, Naturaleza, Ciudad, Derecho, Belleza, Patria... Y, cuando alguien tenga la tentación de reducir la mayúscula a minúscula, sintamos la obligación de exigir definición, como hacía Sócrates con sus conciudadanos. Las patrias nobles son espirituales y no territoriales. Porque materialmente hay una única patria o escenario común que es la Tierra, y una idea universal indiscutible, que es el valor incondicional de la vida del Todo.

Desde el esfuerzo por pensar hay esperanza. La esperanza nace de la confianza en la dilatación de las voces que luchan por dignificar la palabra y construir nuevos relatos, o bien reinterpretar los viejos en claves de encuentro de todos los seres naturales que habitan la tierra: mirar, caminar, leer, dialogar, pensar, escuchar, cantar, bailar, cuidar, regalar, reír, llorar, pintar, esculpir, acoger, narrar, poetizar... Habitar y construir, intentando adecuar nuestro *logos* particular, la palabra, al *Logos* universal, la Naturaleza, eliminando los caprichos y atendiendo las necesidades. El capricho es particular, la necesidad es universal.

Todo eso me dicen esos pajaritos frágiles, pequeños y conmovedores, que cantan, que vuelan, que murmullan, que se unen y que se separan para volver a unirse, y que por naturaleza y adecuándose a ella, viajan en comunidad miles de kilómetros, transitan y retornan sin dañarla. Podemos intentar imitarlos. Así, tal vez podamos reparar el mundo, vivir juntos y en paz.

Préstamos y deudas o pensar en compañía de Heráclito, Sófocles, Gorgias, Sócrates, Platón, Baruch de Spinoza, David Hume, Immanuel Kant, Friedrich Nietzsche, Ludwig Wittgenstein, Martin Heidegger, Hannah Arendt, Simone Weil, Giorgio Agamben, Edward Said, Lynn Margulis, Donna Haraway, George Steiner, Adania Shibli, Rob Riemen, Delphine Horvilleur, Pedro Olalla, Pietro Bartolo, Lluís Duch, Felipe Dana, Renata Brito, Byung-Chul Han y el **Alzacola Rojizo**.

Desde el esfuerzo por pensar hay esperanza.

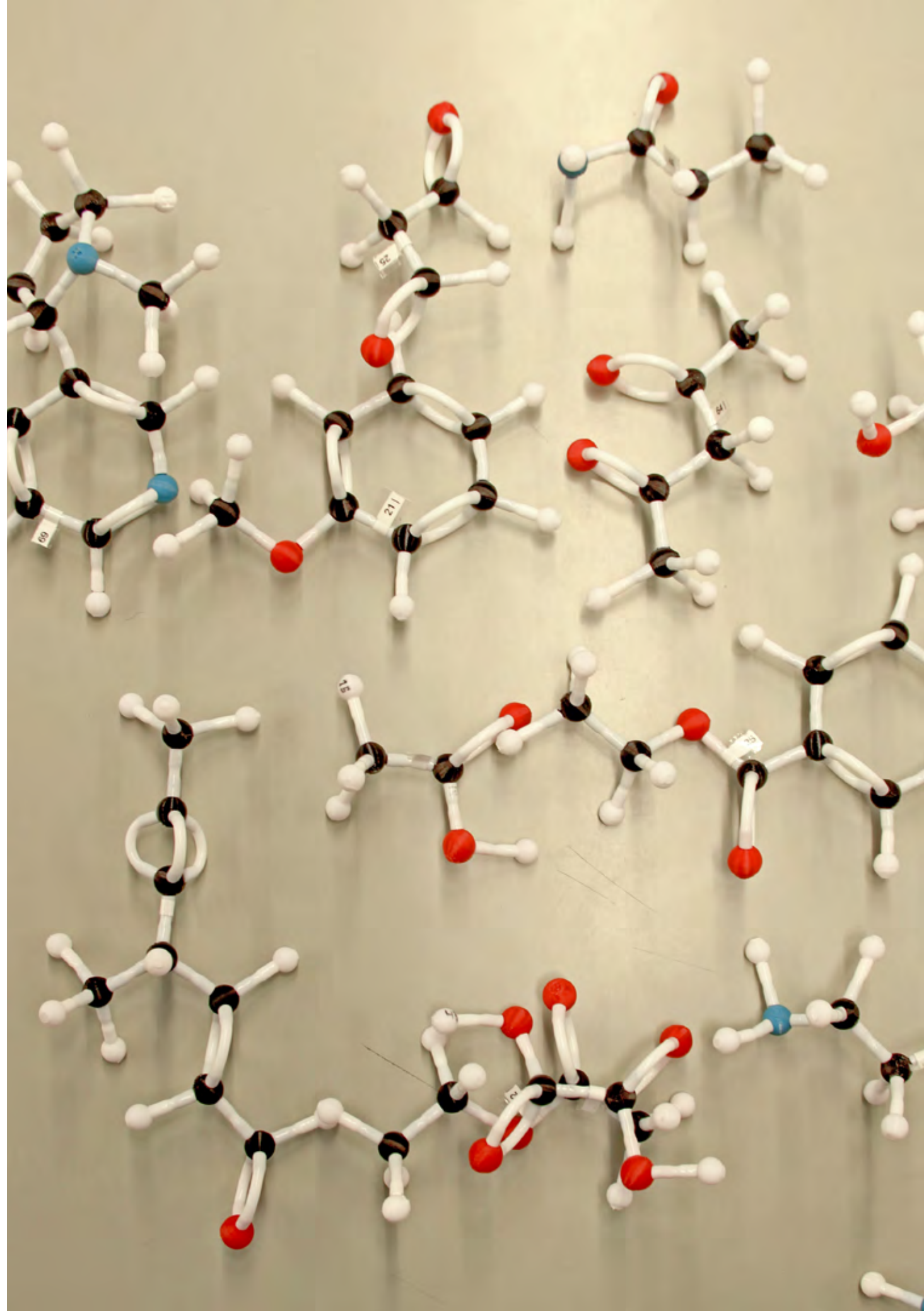

Lynn Margulis

La col·lecció

Recull de diferents treballs
i projectes elaborats a l'Escola

LIAM CRUZ / Alumne de 5è de Primària / Projecte d'efectes òptics / *Dibuix amb punt de fuga*

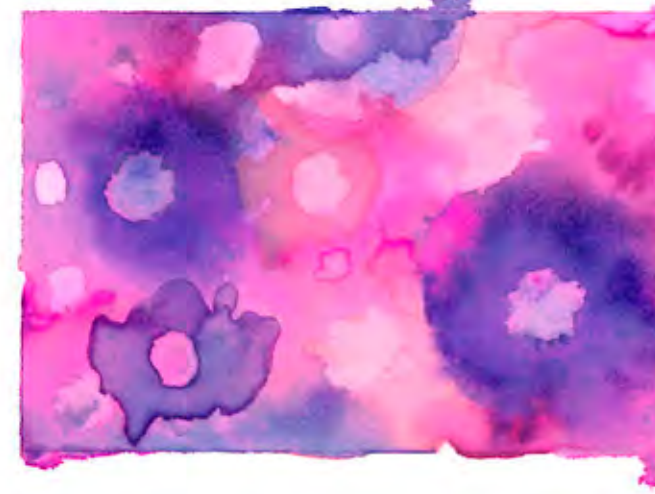
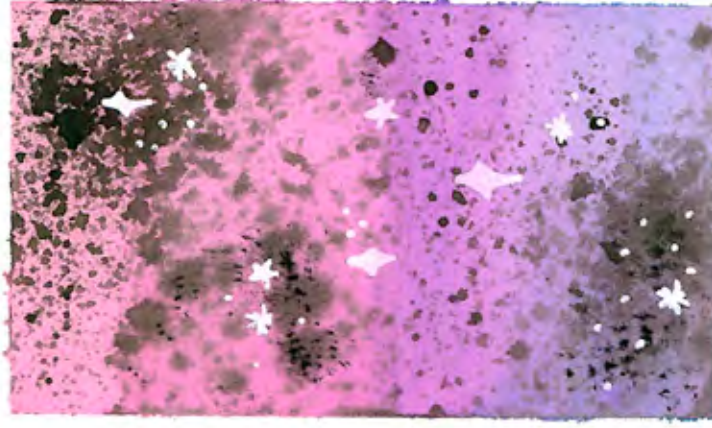
ALUMNAT DE 4T ESO EN COL·LABORACIÓ AMB EL DEPARTAMENT D'ARTS I HUMANITATS
L'escala de la pau / Joc de perspectives amb pintura sobre ciment

MAI NEVA YÜRÜK / Alumna de 6è de Primària / Ren / Escultura amb filferro

CARLA RODRÍGUEZ / Alumna de 2n de Batxillerat / Ametller / Carbonet

TROBA LES VUIT DIFERÈNCIES

TROBA LES VUIT DIFERÈNCIES

Des del Departament d'Educació Física, Esport i Vida Saludable, us volem proposar un joc.

Per a nosaltres, una proposta lúdica és molt més que una activitat. És una eina de gran valor, present en el nostre dia a dia i en totes les nostres classes, i un mitjà excel·lent per afavorir el desenvolupament del nostre alumnat, ja sigui en l'etapa d'Infantil, Primària, l'ESO o el Batxillerat.

Des d'aquestes pàgines, us convidem a fer una lectura diferent. Us proposem el «Joc de les vuit diferències», en aquest cas, amb dues imatges que ens podem trobar al Clos Montserrat un dia qualsevol d'un curs.

Si mireu amb atenció trobareu dues imatges gairebé iguals... o potser no tant!

Observeu-les; hi descobrireu vuit petits detalls que tenen molt a veure amb l'activitat física i alguns hàbits. Aquestes diferències no només les trobarem a les fotografies; també poden marcar la diferència entre allò que és correcte i allò que, a base de repeticions, podria acabar perjudicant la nostra salut i fins i tot comprometre el creixement dels més petits.

Així que, prepareu-vos per observar, comparar i reflexionar! Podeu jugar-hi tota la família... A veure qui en troba més!

Quantes diferències heu trobat?

Serieu capaços d'identificar què implica cada error o mala pràctica? Els nostres joves sovint ho tenen clar, però no sempre és fàcil: a vegades la moda o l'estètica fan que es passin per alt aspectes essencials per a la salut, la seguretat o la comoditat.

Potser, mentre busqueu les diferències, descobrireu també petits gestos que podem millorar entre tots.

Solucions:

1/ Vambes. El calçat és fonamental per a la pràctica esportiva. Si bé és cert que cada esport determina un tipus de sabata específic, per a les classes d'Educació Física no cal una vamba determinada. L'important és que quedi ben subjecta al peu, ja sigui amb cordons o velcro, i que disposi d'una bona sola amortidora. Fora bo, també, que l'ús del calçat específic per a un determinat esport s'utilitzi només en el moment de la pràctica esportiva, és a dir, que no es calci al llarg de tota la jornada escolar.

2/ Cabells recollits. Es tracta d'un petit gest que facilita el moviment i la visió. A més, té un punt higiènic, ens pot proporcionar més frescor i evita accidents. Per recollir els cabells és imprescindible que cadascú porti els seus estris i en cap cas s'ha de compartir amb la resta de companys.

3/ Hauríem d'escollir la motxilla adequada a l'edat i a l'alçada de l'infant, qui només hauria de portar el material necessari per al dia tot evitant així pes excessiu. Les corretges haurien de ser ajustables per tal que puguin col·locar-se sobre les dues espatlles i per sobre de la cintura, intentant que quedi tan enganxada com sigui possible al cos i que no es balancegi.

4/ Hàbits higiènics. Després de moure'ns, una dutxa, o almenys canviar-nos de roba, és una bona manera de cuidar la nostra salut, respectar-nos i respectar els nostres companys, al mateix temps que guanyem en autoestima i autonomia.

5/ Equip d'Educació Física. A l'Escola disposem d'un equip obligatori que comprèn pantaló curt o malles, samarreta i xandall o dessuadora. Totes aquestes peces venen amb el logotip BP. Per tal d'evitar pèrdues, cal que aquesta roba estigui marcada amb el nom i cognoms de l'alumne. Així, en cas de pèrdua, la podrem trobar amb facilitat.

6/ Durant la pràctica esportiva hem d'evitar portar joies i rellotges. A part de provocar-nos certa distracció, poden suposar un perill per a nosaltres mateixos o per als nostres companys. Per desar-los, és recomanable portar una petita bossa; d'aquesta manera evitem que es puguin quedar a les pistes o a les instal·lacions.

7/ El telèfon ha d'estar sempre ben desat, especialment als vestidors, que ha de ser també un espai lliure de mòbils. En el cas de veure'n algun, s'ha de denunciar l'incompliment de la norma al professor o a l'entrenador!

8/ Cal utilitzar les instal·lacions i el material d'una manera correcta. Si no ho fem així, en provocarem un ràpid deteriorament o, encara pitjor, podem patir greus accidents.

SÍLVIA GALLOSTRA
BPAumni, promoció 1989
Formadora i psicopedagoga

I SI TOT EL QUE T'HAN DIT SOBRE L'ÈXIT FOS MENTIDA?

Imagina per un moment que demà al
matí et despertes i descobreixes que
has assolit «l'èxit». Què hi veus?
Et sents diferent? O potser t'adones
que ja el tenies i no ho sabies?

La veritat és que l'èxit no té una definició única vàlida per a tothom. El que per a alguns pot ser triomfar, per a altres pot ser una presó d'or. Pensa en la Júlia, que se sent exitosa quan aconsegueix que els seus avis l'entenguin quan els explica tecnologia, en contrast amb en Marc, que troba l'èxit en moments de silenci absolut després d'una jornada intensa. Conceptes aparentment simples, però profundament personals.

**EL QUE PER A ALGUNS
POT SER TRIOMFAR, PER
A ALTRES POT SER UNA
PRESÓ D'OR.**

Vivim en una societat que constantment ens bombardeja amb imatges d'un «èxit» estandarditzat: fama, diners, cos perfecte, popularitat. Però què passa quan aquest èxit estàndard no encaixa amb qui som realment? La psicologia ha descobert una cosa fascinant: les persones més satisfetes amb les seves vides solen ser aquelles que han tingut el valor de qüestionar aquestes expectatives externes.

I si l'autoconeixement fos, en realitat, un acte de rebel·lia? Rebel·lar-se contra la idea que algú altre pugui definir què ha de significar per a tu l'èxit per ser feliç. Preguntar-te sincerament què t'emociona, quins són els teus valors autèntics, què vols aportar al món... són actes de resistència contra l'homogeneïtzació.

La Carla, per exemple, sempre havia assumit que seria advocada com el seu pare fins que va descobrir que el que realment l'omplia era crear dissenys digitals. Ara és il·lustradora i ha redefinit completament què significa per a ella tenir una vida plena: la capacitat de despertar emocions a través de les seves creacions.

El camí cap a l'èxit personal inclou inevitablement obstacles. Aquí hi entra la resiliència, aquesta capacitat de transformar les caigudes en trampolins. No es tracta de no tenir por o de no fallar mai, sinó de descobrir qui ets quan t'enfrontes a l'adversitat. Les persones resilients entenen que els errors són mestres disfressats. Com en Pau, que, després de suspendre dues vegades la prova d'accés a la universitat, va descobrir que necessitava replantejar-se no només com estudiava, sinó per a què estudiava. Avui combina la seva feina com a tècnic en energies renovables amb un blog de divulgació ambiental que llegeix mig Espanya. El seu «fracàs» inicial el va portar a un èxit que mai no hauria imaginat.

**VIVIM EN UNA SOCIETAT
QUE CONSTANTMENT ENS
BOMBARDEJA AMB IMATGES
D'UN «ÈXIT» ESTANDARDITZAT:
FAMA, DINERS, COS PERFECTE,
POPULARITAT. PERÒ QUÈ
PASSA QUAN AQUEST ÈXIT
ESTÀNDARD NO ENCAIXA AMB
QUI SOM REALMENT?**

I aquí sorgeix quelcom revelador: l'èxit autèntic poques vegades viu només en una dimensió de la teva vida. Pots destacar acadèmicament, però si les amistats s'esvaeixen o el teu benestar mental se'n ressent, la sensació de plenitud s'escapa. Es tracta de construir un equilibri que sigui teu, no pas el que els altres esperen de tu.

**L'ÈXIT AUTÈNTIC
POQUES VEGADES VIU
NOMÉS EN UNA DIMENSIÓ
DE LA TEVA VIDA.**

Les relacions també juguen un paper fonamental en aquesta equació. Els humans som éssers socials, i les connexions autèntiques amb la família i els amics sovint defineixen la nostra percepció de felicitat més que qualsevol assoliment individual.

Però potser el més interessant és això: l'èxit no és un destí, sinó un procés de redescobriment constant. No és una cosa que aconsegueixes un dia i ja està. És una evolució contínua en què els teus valors i principis actuen com a guies, mentre assumeixes la responsabilitat de construir una vida que tingui sentit per a tu.

Potser l'èxit no és arribar a algun lloc, sinó tenir el valor de definir el teu propi destí. Potser no és superar els obstacles, sinó mantenir els teus principis intactes mentre els afrontes. I potser, només potser, el veritable èxit és reconèixer que, quan construeixes una vida alineada amb qui realment ets, la felicitat no és una promesa, però sí una possibilitat real.

La pròxima vegada que et preguntin què vols fer amb la teva vida o a què et vols dedicar, potser valdrà la pena preguntar-te: quin tipus de persona vull arribar a ser? I, més profundament encara: Tinc el valor de descobrir-ho per mi mateix/a?

**POTSER L'ÈXIT NO ÉS
ARRIBAR A ALGUN LLOC,
SINÓ TENIR EL VALOR DE
DEFINIR EL TEU PROPI
DESTÍ.**

ENTREVISTA A LA ISABEL BENAVENTE, TREBALLADORA DEL SERVEI DE NETEJA DE L'ESCOLA

La Isa té 53 anys. Viu a Sant Boi de Llobregat, té una filla que es diu Maria i li encanta passejar i anar al cinema. Ens explica moltes coses sobre la seva feina i la seva vida. Els seus pares són d'Andalusia, ella sempre ha viscut en un entorn castellanoparlant. Va començar a parlar català quan va començar a treballar a l'Escola.

Quants anys portes treballant a l'Escola?
Porto gairebé 13 anys netejant l'Escola.

Abans de treballar aquí, havies fet alguna cosa més?
Sí, vaig treballar a una fàbrica en el muntatge de màquines escurabutxaques, fent marcs de fotos i més coses.

Quantes hores treballes al dia a l'Escola?
Treballo vuit hores al dia: cinc netejant aules de Primària, el Camí del coneixement, la Sala d'actes, direcció, recepció, secretaria, infermeria, les sales de visita... i tres hores netejant a la cuina.

Per què creus que és important la teva feina?
Us imagineu arribar a una aula bruta? Sentir una olor desagradable?

Quina part de l'Escola està més bruta? Quina costa més de netejar?
La part més bruta són les aules dels nens més petits i el que costa més de netejar són les parets, perquè ho hem de fer a mà i són molt grans.

Com vas arribar a netejar a l'Escola?
El meu germà és venedor de pantalles i en va vendre algunes a l'Escola. Per això va començar a parlar amb una encarregada d'aquí i el meu germà li va explicar la meva situació. Llavors em van fer una entrevista i em van donar feina.

Si poguessis canviar alguna cosa de la teva vida, què canviaries?
Res de la meua vida personal, però sí més ajuda a la feina.

Agraïm molt la teua col·laboració i la feina que fas aquí. Gràcies pel teu temps!

Per què donem *smartphones* si en realitat no volem fer-ho?

Tot va començar de manera discreta, a partir de 2017, en parcs infantils d'arreu del món. Pares i mares anònims van començar a verbalitzar una inquietud: alguna cosa passava entre els seus fills i les pantalles. Parlaven de canvis de conducta, de sobtades pèrdues d'interès pel joc o la conversa, de valors que semblaven desdibuixar-se, d'una mena de desconnexió del món real. Alguns hi veien símptomes d'addicció; altres, un buit que no sabien omplir.

A mesura que aquelles converses s'estenien a gran velocitat, una pregunta es repetia com un eco col·lectiu: «Per què els donem *smartphones* si en realitat no volem fer-ho?». La resposta més escoltada era: «Perquè no se sentin exclosos».

I va ser llavors quan van descobrir el seu veritable poder. Si moltes famílies decidien no donar-los-hi, ningú no en quedaria fora. D'aquella petita intuïció va néixer la idea del Pacte de Famílies per Endarrerir l'Entrega d'*smartphones*, un moviment global format per famílies decidides a endarrerir l'entrega del primer telèfon intel·ligent i acompanyar els seus fills en una relació més sana amb la tecnologia, una onada de sentit comú i compromís col·lectiu que ja connecta milers d'escoles i famílies arreu del món.

La seva força ha transcendit l'àmbit estrictament familiar i privat, i ha impactat també en l'esfera pública, política i social, convertint-se en un actor més de pressió, juntament amb els estudis publicats¹ i les evidències científiques² a l'hora d'impulsar debats, influir polítiques i reclamar una regulació més clara sobre l'ús de pantalles en menors.

L’ experiència de BetàniaPatmos

A l’Escola BetàniaPatmos, la Comissió Món Digital de l’AFA va voler posar dades a aquest sentiment compartit.

	ENQUESTA «Telèfons intel·ligents i xarxes socials a BetàniaPatmos»	PACTE PER ENDARRERIR l’entrega d’ <i>smartphones</i> fins a 2n ESO	PACTE PER ENDARRERIR l’entrega d’ <i>smartphones</i> fins als 16 ANYS
Data	Febrer de 2024	Octubre de 2024	Juny de 2025
Destinataris	Tota l’Escola	Famílies amb fills a 5è i 6è de Primària i 1r ESO	Famílies amb fills des d’Educació Infantil 1 fins a 4t de Primària
Participació	453 famílies Un 90,8% va expressar el seu interès perquè des de l’AFA es promogués un consens d’edat mínima per disposar d’ <i>smartphones</i> Un 64% de tots els enquestats estaria d’acord a seguir la recomanació europea d’entregar <i>smartphones</i> als 16 anys. Aquest suport creix fins al 75% en el cas de famílies amb fills a Infantil i a Primària.	Adhesió al pacte 5è EP: 52% dels infants adherits 6è EP: 48% dels infants adherits 1r ESO: 30% dels infants adherits	Adhesió al pacte <i>53% dels infants d’EI1 a 4t de Primària adherits al pacte</i> EI2: 56% EI3: 42% EI4: 30% EI5: 64% 1r de Primària: 54% 2n de Primària: 59% 3r de Primària: 57% 4t de Primària: 57% 5è de Primària: 52%

A dia d’avui, **el 53% dels alumnes d’EI1 a 4t de Primària s’ha adherit al pacte**. Cada família que s’hi suma reforça el compromís comú: no lliurar *smartphones* fins als 16 anys. No es tracta de rebutjar la tecnologia, sinó de protegir, des de ben petits, els infants dels efectes devastadors que pot tenir l’exposició precoç a continguts inapropiats a les xarxes socials i a internet, i de donar-los el temps que necessiten per créixer sense presses, amb més món real que digital.

Al mateix temps, aquest pacte ens dona també temps a nosaltres, com a pares i mares, per preparar-nos per acompanyar-los en la introducció gradual dels dispositius digitals. En aquest sentit, recomanem la guia *Menys pantalles, més vida*,³ publicada per la Generalitat de Catalunya per ajudar les famílies en aquest procés d’acompanyament.

Per què esperar fins als 16 anys?

La ciència és clara. L’adolescència és una etapa de maduració cerebral intensa: el cervell aprèn a regular emocions, controlar impulsos i prendre decisions. El neurocientífic Michel Desmurget⁴ i l’autor Jonathan Haidt,⁵ entre molts d’altres, alerten de com l’exposició prematura a pantalles pot afectar la concentració, la memòria i l’estabilitat emocional.

Ara bé, no tots els adolescents evolucionen al mateix ritme. Cada jove té un procés maduratiu propi, i factors com l’estat emocional, el context familiar o el grau de competències digitals també s’han de considerar a l’hora d’introduir l’ús del telèfon intel·ligent.

Tot i així, la dopamina, el neurotransmissor de la recompensa, juga un paper clau. Cada notificació, cada *like*, és una petita descàrrega que pot acabar generant dependència. I, en aquesta fase de desenvolupament, els efectes són profunds: la comparació constant, la pèrdua d’autoestima i l’ansietat associada a la hiperconnexió digital s’estan convertint en el pa de cada dia per a milions d’adolescents.

Un moviment que travessa fronteres

El que va començar amb grups de WhatsApp s’ha convertit en una revolució silenciosa que creix cada dia.

- Als Estats Units, *Wait Until 8th*, iniciat per Brooke Shannon el 2017, reuneix més de 100.000 famílies.
- A Espanya, *Adolescència Lliure de Mòbils*, nascut a Poblenou el 2023, supera els 30.000 suports.
- Al Regne Unit, *Smartphone Free Childhood*, creat el 2024, ja agrupa 350.000 famílies de diversos països.

Totes comparteixen la mateixa idea: si el canvi no arriba de dalt, pot començar des de casa. I, unides, les famílies tenen més força que mai.

Sumem forces: un pacte que ens enfor-teix

El poder del pacte no rau en la prohibició, sinó en la llibertat compartida. Dir «no» quan tothom diu «sí» és difícil. Fer-ho junts, ho fa més fàcil.

El futur digital dels nostres fills depèn de les decisions que prenem avui. Mantenir-nos fermes és un acte de responsabilitat, d’amor i de confiança. I, sobretot, un compromís que creix cada cop que una nova família diu: «Nosaltres també ens hi sumem».

Campanya «Menys pantalla, més vida» de la Generalitat de Catalunya

¹ UNICEF. *Impacto de la tecnología en la adolescencia. Relaciones, riesgos y oportunidades* [en línia]. 3 de novembre de 2025. <<https://www.unicef.es/publicacion/impacto-de-la-tecnologia-en-la-adolescencia>>.

² COL·LEGI DE METGES DE BARCELONA (COMB). *La protecció digital d’infants i adolescents. Recomanacions i propostes concretes dirigides a administracions, operadors, desenvolupadors i famílies* [en línia]. 3 de novembre de 2025. <<https://www.comb.cat/pdf/publicacions/estudi-pantalles-CA.pdf>>.

³ GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPARTAMENT D’EDUCACIÓ I FORMACIÓ PROFESSIONAL. *Menys pantalla, més vida! Educació i digitalització: Guia per acompanyar les famílies* [en línia]. 3 de novembre de 2025. <<https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/monografies/mon-digital/guia-families-meny-pantalles/guia-families.pdf>>

⁴ DESMURGET, M. *La fábrica de cretinos digitales: los peligros de las pantallas para nuestros hijos*. Barcelona: Ediciones Península, 2020.

⁵ HAIDT, J. *La generación ansiosa: Por qué las redes sociales están causando una epidemia de enfermedades mentales entre nuestros jóvenes*. Barcelona: Editorial Deusto, 2024.

Fundació Privada BetàniaPatmos

Carrer de Montevideo, 13
08034 Barcelona
Tel. 932 521 900
info@betania-patmos.org
www.betania-patmos.org

CONSELL DE REDACCIÓ Cristina Albarral, Jacint Bassó i Parent, Àngels Bergé, Xavier Ciurans, Maite Díaz, Pilar Gallardo, Josep Ma. Galopa, Ramon Girbau, Josep Pascual, Pilar Pérez, Aureli Redón, Anna Riba, Jordi Soler i Adriana Valero. **DISSENY** Tàctica. **IL·USTRACIONS DELS OCELLS DE LA CAMISA** Àlex Mascarell. **IMPRESSIÓ** Galera. **TIRATGE** 1.650 exemplars. **AGRAÏMENTS** Un agraïment especial per a totes les persones que han participat en la ideació, el disseny i la producció d'aquest *Parlem-ne* 108. **COBERTA** Ploma cobertora primària de gaig cedida per Marc Raventós.

